

ידיעות נגט אינז איגז

עיתון מרכז ההיגוי של יוצאי אתיופיה במערכת החינוך | המנהל: דוד מזהרט | עורכת: בתיה מקובר | כתובת המערכת: רח' תורה ועבודה 1, ת.ד. 16252, ירושלים, 91162 | גיליון מס' 61 | יוצא אחת לחודשיים | יוצא לאור בחסות "ידיעותיכון" | דצמבר 2010 | שבת תשע"א

עוד בגיליון החדש של ידיעות נגט

אסון

4

500 ילדים בלי בית
 በያሊን አርድ
 የደረሰው ቃጠሎ

שורשים

9

מסע חובה לכל אחד
 ወጣቶች ምንጭቶች
 ለ-7 የሚያደርጉት የሚያደርጉት

התנדבות

12

לתת באנגלית?
 የአሜሪካ ባን
 ፈቃደኞች በጌዴሬ

מותה של אגדה

כמו שמשה רבנו גאל את בני ישראל מעבדות לחירות, כך ברוך טגנייה גאל את יהודי אתיופיה והביאם לישראל" <<< מילים לזכרו של גיבור, שהלך לאחרונה לעולמו

מעברות לחירות, כך ברוך טגנייה גאל את יהודי אתיופיה והביאם לישראל. "ב'2001 הוא הקים את עמותת 'תומר' ברחובות - תרבות מורשת של יהודי אתיופיה. המטרה היתה להקים מוזיאון חי, ולהנציח בו את סיפור הקהילה, כדי שהדור הצעיר והחברה הישראלית יכירו אותו. "באמצעות הכספים שהוא גייס, הוקם לטו תפילות הקייסים, לצורכי תיעוד ראש העיר רחובות היקצה שטח מתאים, היתה חנוכה אבן הפינה - אך הכל נעצר בגלל בג"ץ שהגישה עמותה אחרת של בני הקהילה נגד הקמת המוזיאון. "עד יומו האחרון בבית החולים לא דיבר טגנייה על חוליו ומכאוביו, אלא על החלום של הקמת המוזיאון ועל תשוקתו לתרום לקהילה. "טגנייה הוא גיבור לאומי לא רק של יוצאי אתיופיה, אלא של כל עם ישראל".

ב'1970 מצליח טגנייה להגיע לישראל בדרכים מסובכות וקשות, ומקדיש עצמו לפעילים נוספים הוא מקים את הוועד למען יהודי אתיופיה. הוא גם נוסע חזרה לשם, ומפיק סרט על היהודים. טגנייה, ששלט בשבע שפות, יצר קשרים עם יהדות קנדה וארצות הברית, ועם אנשים בכירים בממשל וגייס אותם, בכוח החזון, הכריזמה ויכולת הדיבור שבהם ניחן למען העלאת היהודים. והוא זכה שם להכרה ולהערצה רבה יותר מאשר פה, בארץ שהוא כל כך אהב, מהקהילה שלה הוא הקדיש את חייו.

חלום המוזיאון לא התגשם
 "טגנייה הוא כמו משה רבנו", אומר אדג'ה מזהנני, צעיר המקדיש ימים ולי לזכות לתיעוד בני הקהילה, ואשר יצר עימו קשר מיוחד בשנתיים האחרונות. "כמו שמשה רבנו גאל את בני ישראל

מאת בתיה מקובר | "ידיעות נגט"

א הם מרשים, שהיה לאגדה בחייו, הלך לעולמו ב'27.12.10 - ברוך טגנייה, שסיכן את חייו כדי להציל את יהודי אתיופיה, והשקיע את ימיו ונפשו למען גאולת הקהילה. סיפור חייו מלא הרפתקאות ותעוזה. דעותיו היו נחרצות בנוגע למצב הקהילה, ועל אשר ניתן לעשות למענה. חלומה של טגנייה לעלות לישראל התממש ב'1956, כאשר הגיע לכפר בתיה בק"בוצה שהביא יונה בוגלה. ב'1964 הם נדרשו לחזור לאתיופיה, כדי לשמש מורים, אולם בתי הספר היהודיים נסגרו, והם מצאו את עצמם חסרי עבודה. שש שנים נלחם טגנייה לחזור לישראל, ולא קיבל ויזה. באותן שנים הוא הסתובב בקרב בני הקהילה, ראה את מצבם, והחליט שמטרת חייו היא לגאול את יהודי אתיופיה.

משולחן העורכת היוצאת

זכות גדולה

וראים ובני קהילה יקרים, זכות גדולה נפלה בחלקי לערוך את "ידיעות נגט", מיומו הראשון בפברואר 1999.

ראיתי בעריכת העיתון אתגרי הדורש רגישות לבעיות ולנושאים המובאים בו, לדרך הטיפול והכתיבה. זהו תפקיד שונה מתפקידו של עורך בעיתון רגיל - תפקיד שיש בו משמעות חברתית וערכית, תפקיד הדורש קשר עמוק והרדי עם הקהילה, לימוד מתמיד, פתיחות ונכונות להכיר ולקבל את השונה.

עריכת העיתון תרמה לי רבות באופן אישי. נקשרתי לקהילה, נחשפתי לערכיה, לתרבותה ולהיסטוריה המופלאה שלה. לסיפורי המסע מלאי הגבורה, האוכרן והסבל. גיליתי את תעצומות הנפש הטמונות בבני הקהילה, המשולבות בעדינות ובמתן כבוד לזולת. ההיכרות עם הקהילה העצימה אותי, ועזרה לי להיות אדם יותר פתוח ורגיש.

העבודה זימנה לי חוויות שהיו מעבר לעיתון עצמו. כמו המקרה הקשה בו נרצחה בגדרה למלם צגאי על ידי בעלה. הכרתי את למלם בראיון שערכתי עימה, היא הייתה בחורה נפלאה, מלאת חיוניות, דאגה ומסירות לקהילה ולמשפחתה, ונוצר בינינו קשר מיוחד.

מותה היה אירוע קשה עבורי. נתבקשתי לכתוב מונולוג לזכרה, ובאמצעות הכתיבה הכרתי את משפחתה וחברותיה, נגעתי בעולמות עמוקים הקשורים בקהילה, בזוגיות ובקונפליקטים הקשורים במעבר תרבותי.

ההצגה "מונולוג של אישה", אותה שיחקה טינה קבדה אספה, אף היא היתה לי חוויה מיוחדת.

חוויה שונה חוויתי בביקור שערכתי לפני מספר שנים בשכונת חפ"ציבה בנתניה, ששמה יצא כשכונת מצוקה. רובה מיושבת על ידי בני קהילה, והאלימות בה קשה. נהגי מוניות ונערי משלוח של פיצות פחדו להיכנס אליה.

בינות לבתים רבי הדיירות ולחצרות המונוחחות פגשתי נערים מהקהילה, הנחשבים מפירי חוק.

שוחחתי עימם, הם הראו לי את השכונה, סיפרו על חייהם, על אכזבותיהם. הם היו מלאי ציניות כלפי הממסד והמדינה, ועם זאת מלאי רגישות ועדינות. יצאתי בהרגשה שעם נערים כאלה אפשר להגיע רחוק, רק אם ישקיעו בהם אהבה, יטפחו בהם אמן בעצמם ותקווה בעתידם.

יש לציין, שהעיתון הוא יצירה משותפת של בני הקהילה, צוות מרכז ההיגוי והכתבים השונים שכתבו עבורו. יחד שאפנו ליצור עיתון מעניין, רביגוני, בגובה העיניים, שיענה על הצרכים וינהל דיאלוג מתמיד עם בני הקהילה, שיתן להם במה להביע דעותיהם ולספר על מעשיהם.

מיומו הראשון העיתון הופק ב"ידיעות יכון", מבית "ידיעות אחרונות". הצוות המקצועי והמיומן שלו ליווה את עבודתי לאורך כל הדרך במסירות רבה ובמעורבות חמה, ותרם רבות לעיצוב ולרמתו של העיתון. תודה לצוות, ובעיקר ליהודה יערי, ענת גילעד ושרית סטמק.

תודה מיוחדת לדוד מהרט ולד"ר אנבסה ספרה, האחראי על התרגומים.

אני רוצה להודות לבני פיקוד, ששימש סגן העורכת שנים ארוכות ותרם תרומה ייחודית, לכתבים השונים, לקהילה, ולכל האנשים שפגשתי במהלך שנות עבודתי.

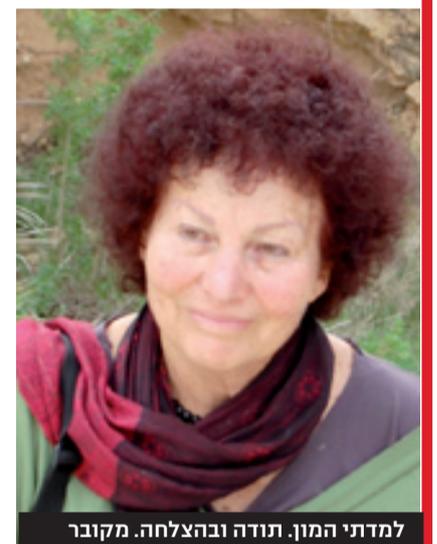
אחרי 11 שנים של עבודה מלאת עניין וסיפוק, הרגשתי כי על אף הקשר החם שלי עם צוות מרכז ההיגוי והקהילה, הגיעה השעה לפנות את מקומי לבן הקהילה, היכול למלא את התפקיד בצורה הטובה ביותר.

לתפקיד עורך העיתון נבחר גרמאו מנגיסטו, שסיים מא. בתקשורת באוניברסיטת חיפה, זכה בפרס ראשון בתחרות הסיפור הקצר של עיתון "הארץ" בפסח שעבר, ועכשיו הוא שוקד על לימודי הדוקטורט.

לסגן העורך נבחר יואב לין - עורך עתיד ניסיון, שליווה במקצועיות, בכישרון ובאיכפתיות רבה את "ידיעות נגט" בשנותיו הראשונות, כאשר עבד ב"ידיעות יכון". הוא לימד אותי את מלאכת העריכה, והכשיר לעיתון כתבים מהקהילה בקורסים שערכנו.

לכולכם, תודה ובהצלחה,

בתי מקובר

למדתי המון. תודה ובהצלחה. מקובר

דבר העורך

במה חופשית

כיתבו. בעברית, באמהרית, בטיגרית. מנגיסטו

השאיפות שלכם, והן את ההתלבטויות והקשיים שלכם בלימודים ובחיי היומיום, או כל דבר העולה על דעתכם.

אנחנו מעודדים אתכם לכתוב ולפרש את המציאות שבה אתם חיים, דרך העדשה שלכם. אנחנו מתחייבים לבחון בכובד ראש את דבריכם, ואם יימ"צאו ראויים, נפרסמם בהקדם ככל שיתאפשר לנו.

חשוב ביותר: אל תראו מגבלה בשפת הכתיבה. תוכלו להשתמש באחת משלוש הלשונות - עברית, אמהרית או טיגרית.

גרמאו מנגיסטו
עורך ידיעות נגט
052-3828507 :ט"י
ynegat@gmail.com :7"א"י

ב תיה מקובר ערכה את "ידיעות נגט" במשך 11 שנה. לאורך הקדנציה שלה, זכתה בתיה להערכה ולהוקרה רבה - הן בצוות המערכת והן בקרב קהל קוראים. וזאת, תודות לעבודתה המקצועית ולי-חסייה הנפלאים עם אנשים.

בימים אלה החליטה לסיים את תפקידה כעורכת. אני מאחל לה הצלחה מרובה בדרכה החדשה. אני מודה על הבעת האמון בי, ועל ההזדמנות שניתנה לי, למלא את תפקיד העורך.

"ידיעות נגט" הוא עיתון חשוב לאין שיעור בעבור קהילת ביתא ישראל והעובדים עימה. זהו העיתון המורפס היחיד העומד לרשות ישראלים ממוצא אתיופי בישראל, אשר מביא אחת לחודשיים נושאים חינוכיים, חברתיים ותרבותיים בשלוש שפות - עברית, אמהרית וטיגרית.

אנחנו מתכוונים לעלות לסדר היום את הסוגיות, הנוגעות לקהילת ביתא ישראל, כולל את אלו הנוגעות במחלוקת, במטרה לעודד שיח תבוני בתוך הקהילה ומחוצה לה. בה בעת נדאג להביא סיפורי הצלחה והישגים בולטים של יחידים, כדי לעודד מצויינות בקרב בני נוער.

אנחנו מעודדים את הקוראים ואת הכותבים לראות ב"ידיעות נגט" במה חופשית ונגישה, שבה מבוגרים וצעירים יכולים לכתוב על מיגוון נושאים, שיש להם נגיעה או השפעה על מספר רב ביותר של אנשים בחברה.

אנשי מקצוע מתוך הקהילה ומחוצה לה - תוכלו לכתוב אלינו בתחום התמחותכם; אנשי דת - תוכלו לפרש טקסטים מהמקורות, תוך קישורם למציאות חיינו, כדי לחנך את הדור הצעיר ולחזק צוים דתיים ומוסריים בקרב קהל הקוראים; בני ובנות נוער - תוכלו להשתמש בעיתון, כדי לבטא את החלומות ואת

הצרכים שלכם. אנחנו מעודדים אתכם לכתוב ולפרש את המציאות שבה אתם חיים, דרך העדשה שלכם. אנחנו מתחייבים לבחון בכובד ראש את דבריכם, ואם יימ"צאו ראויים, נפרסמם בהקדם ככל שיתאפשר לנו.

חשוב ביותר: אל תראו מגבלה בשפת הכתיבה. תוכלו להשתמש באחת משלוש הלשונות - עברית, אמהרית או טיגרית.

גרמאו מנגיסטו
עורך ידיעות נגט
052-3828507 :ט"י
ynegat@gmail.com :7"א"י

የአዲሱ አዘጋጅ መልዕክት

ባትያ ማክሸር ለዘ ሳመት የ"የዲያት ንጋት" ጋዜጣ ዋና አዘጋጅ ሆኖ አገልግሏል። በዚህ የአገልግሎት ዘመንዎ በጋዜጣው አዘጋጅች በአብዛኛው አንባቢዎች ዘንድ ታላቅ አድናቆትንና አክብሮትን አትርፋለች። ይህንን አድናቆት ያገኘችው እንዲሁ ዝም ብሎ ሳይሆን በታላቅ ሙያዊ ጥበብ በምታዘጋጁት ጽሑፎችና ክስቶች ጋር ባላት ቅርጽ ስላት ነው። አሁን ባትያ ማክሸር የአዘጋጅነት ሥራዋን ለመልቀቅ ወስናለች። እኔም በወደፊት ሕይወቴ መልካም ስኬትን እመኝላለሁ።

እኔ ደግሞ አዲሱ የጋዜጣ ዋና አዘጋጅ ሆኜ ተመርጫለሁ። ለዚህ ለተሰጠኝ ዕድል ለተሳሰለኝ እምነት ምስጋናዬን ለማቅረብ እወዳለሁ። "የዲያት ንጋት" የኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችና በሥራ ለሚሠሩ የተለያዩ ሰዎች ጠቃሚ ጋዜጣ ነው። ይህ በየጊዜው የሚታተም ብቸኛው የኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ጋዜጣ ነው። የሚዳስሰውም ትምህርታዊ፣ ባህላዊና ማኅበራዊ ጉዳዮችን ሲሆን ጽሑፎቹ በ3 ቋንቋዎች ማለትም በዕብራይስጥ፣ አማርኛና ትግርኛ ነው የሚጻፉት።

እኛ ከኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ጋር በተያያዙ ጉዳዮች ላይ ብቻ ሳይሆን ክርክር ሊያስገሡ በሚችሉ ጉዳዮችም ላይ ቢሆን ለማተኮር እንሞክራለን። ይህም በኅብረተሰባችን ዘንድና ከኅብረተሰባችን ውጪ ጤናማ የሆነ ውይይት ለማበረታታት በማሰብ ነው። በተጨማሪም ስኬታማ የሆኑ ግለሰቦችን ታሪክም እናቀርባለን። ይህንንም የምናደርገው ወጣቶች ብልጫ ያለው ውጤት እንዲያስመዘግቡ ለማበረታታት ነው።

አንባቢዎች "የዲያት ንጋት"ን እንደነጻፍ በቀላሉ ሊደረሰቡት እንደሚችሉ መድረክ እንዲያያዩት እናበረታታለን። በመሆኑም ጉልራዎች ሆኑ ወጣቶች በተለያዩና ሰፊውን ኅብረተሰብ በሚመለከቱ ርዕሶች ላይ እንዲጻፉ እናበረታታለን።

የኅብረተሰባችን አባል ሆናችሁ ሌሎች ግለሰቦች በየሙያ መስካችሁ ጽሑፎቻችሁን ወደኛ መላክ ትችላላችሁ። የሃይማኖት ሰዎች ደግሞ በመንፈሳዊ ጽሑፎች ላይ ማብራሪያ በመስጠት ወጣቱን ትውልድ ማስተማር ትችላላችሁ። ወጣቶች በበኩል ምኞታችሁንና ሕልማችሁን ለመግለጽ፣ በትምህርታችሁ ሆነ በዕለታዊ ኑሯችሁ የሚያጋጥሟችሁን አስቸጋሪ ክስተቶች ለማስረዳት ሆነ በአዕምሯችሁ ብልጭ ስለሚል ማንኛውም ጉዳይ ይህንን ጋዜጣ እንደመድረካችሁ መጠቀም ትችላላሁ።

ስለምትኖሩበት ተጨባጭ ሁኔታዎች በራሳችሁ እይታ እንድትጽፉና ማብራሪያ እንድትሰጡ ልናበረታታችሁ እንወዳለን። እኛም በበኩላችን የምትልኩልንን ጽሑፎች በጥልቅ በመመርመር ተስማሚ ሆነው ከተገኙ በአጭር ጊዜ ውስጥ አትመን እናወጣቸዋለን። ዋናው ነገር ቋንቋ መሰናክል ሆኖ እንዲያስቸግራችሁ ነው። ከ3ቱ ውስጥ በአንዱ ቋንቋ ማለትም በዕብራይስጥ፣ አማርኛ ወይም ትግርኛ መጻፍ ትችላላችሁ። ግርማው መንግሥቱ

የ"የዲያት ንጋት" ዋና አዘጋጅ የእጅ ስልክ ቁጥር 052-38280507 ኢ-ሜይል mgermaw@gmail.com ወይም ynegat@gmail.com

לחזק את האור

פרישתה של בתיה מקובר, עורכת "ידיעות נגד" מיומו הראשון, היא הזדמנות לספר על דרכו, להודות על עבודתה המסורה ולקדם את פני העורך הבא - בן הקהילה

פסנתרן סאב־היט היגוי

פ"פ רות גוט" צהרי פתח תקווה. פסנתרן ומוזיקאי מוכשר, פ"פ רות גוט נולדה ב-1999 לפרופ' רות גוט ופרופ' יעקב גוט. היא למדה ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2007 סיימה תואר ראשון במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

"פ"פ רות גוט" פנתה אלינו בעקבות פסנתרן מוכשר, פ"פ רות גוט. היא למדה ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2007 סיימה תואר ראשון במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

פ"פ רות גוט פנתה אלינו בעקבות פסנתרן מוכשר, פ"פ רות גוט. היא למדה ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2007 סיימה תואר ראשון במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

רות גוט

שלום לחברה ותיקה וטובה. מהרט

היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב. היא מכהנת כמנצחת ופסנתרנית ב"בית הספר למוזיקה" של תל אביב, וב-2009 סיימה תואר שני במוזיקה באוניברסיטת תל אביב.

הגשמת שאיפה

לבתייה ולנו חשוב היה להמשיך להוציא את העיתון, ולהבטיח את המשך הצלחתו.

כדי לממש בהטחה זו גייסנו לתפקיד העורך את גרמאו מנגיסטו, איש בעל כוון שורים רבים ויכולת כתיבה מרשימה. אני בטוח שהוא ימשיך בתנופה ויצעיד את העיתון לפסגות נוספות.

יש בכך הגשמת השאיפה שלנו, שביום מן הימים בן הקהילה יערוך את העיתון הפונה אל הקהילה.

בצד הצער על פרישתה של בתיה, אנו שמחים על הצטרפותו של גרמאו, ורואים בכך פתיחתן של הזדמנויות חדשות. אני מאחל לגרמאו הרבה הצלחה.

דוד מהרט,

מנהל מרכז ההיגוי

חושך רב. כל זאת, ללא התעלמות מהבעיות והאתגרים הניצבים בפני הקהילה. לאור ההחלטה התחלנו לחפש אדם שי ערוך את העיתון. בדרך מקרה פגשתי את בתיה ב"מכון מנדל" - מכון למנהיגות חינוכית בירושלים. התרשמתי מאישיותה, מידיעותיה הרחבות והמגוונות, מגישתה האיכפתית והבריאה כלפי בני הקהילה. הצעתי לה לערוך את העיתון. כך התחלנו במסע המשותף שלנו. לעיתון קראנו "ידיעות נגד". ידיעות, כי אנו מוציאים אותו בשיתוף פעולה עם "ידיעות יכון" של "ידיעות אחרונות", ו"נגד" - אשר באמהרית פירושו שח, תקווה לעתיד.

חריצות, מסירות, יכולת אנושית

בתיה עזבת אחרי 11 שנים של עריכה, כתיבה ויצירת עיתון יש מאין. כמו יריה הפכה את "ידיעות נגד" לשם דבר בקהילת יוצאי אתיופיה בארץ, וגם בציבור הישראלי הבא בקשר עם הקהילה שלנו.

בתי ספר רבים מקיימים פעילויות חינוכיות וחברתיות סביבו, סטודנטים עושים עליו עבודות אקדמיות, יש אפילו פרופסור אתיופי החי בגרמניה, ומקבל את העיתון עבור תלמידיו.

אבל העיקר הוא שבני הקהילה ממתנינים לו בכליון עיניים.

להישג הזה הגענו בזכות החריצות והמסירות האינסופיות של בתיה, שעבדה על העיתון ימים ולילות. היכולת האנושית

ימים אלה פורשת מתפקידה בתיה מקובר, עורכת "ידיעות נגד".

בהזדמנות זו אני רוצה לספר לכם, איך ולמה נולד העיתון, ועל בתיה האדם ואשת המקצוע.

לפני כ-11 יומי את הוצאת "ידיעות נגד". היתה לנו תחושה, כי העיתונות הכ"לית מתמקדת בבעיות הקהילה, בעיות שראוי ונכון להעלות אותן - אך דרך ההתמקדות רק בהן, יוצרת לקהילה תדמית שלילית. תדמית היכולה להשליך על תחומים רבים מאוד.

הצגתה של הקהילה כולה כנחשלת ונכשלת עושה עוול אכזרי לבני הקהילה המשיקים ומביאים למימוש את המיטב שבהם, ומגיעים להישגים מרשימים. הישגים אלה נבלעים בתוך הצללים של הדימוי השלילי. כך הרגשנו בעבר, וכך גם היום.

הדאגה שלנו גברה, כאשר ראינו שלתדמית הזאת יש השלכות על הדימוי העצמי של הדור הצעיר, על חלומותיו ושאיפותיו. בקרב הצעירים התחזקה ההרגשה, כי במדינת ישראל, מושא החלומות של הוריהם, בני הקהילה לא נשפטים לפי הישגיהם, אלא לפי מוצאם.

הרגשה זאת גרמה לירידה במוטיבציה שלהם ללמוד ולהתאמץ, משום שאין קשר בין ההשקעה והמאמץ שלהם לבין סיכוייהם להצליח בחיים.

"ידיעות נגד" הוקם כדי לחזק את האורות בקהילה, ומתוך אמונה כי אור הוא אור - וגם אם הוא מועט, הוא מסוגל לדרוח

מנכ"ל האגודה לקידום החינוך

אנרגיות מידבקות

אני מצטרף לכל מילה של דוד והצוות, ומבקש להוסיף, כי עבורי בתיה אינה רק העורכת והרוח החיה של המפעל החשוב הזה - עיתון "ידיעות נגד" - אלא סמל לחריצות, למסירות ולהשקעה.

בתיה מהווה עבורי מקור של כוח ותקווה, גם בימים קשים שעברו על האגודה ומרכז ההיגוי, ומקור השראה לעשייה חדשנית ורעננה עם אנרגיות מידבקות של נתינה וכישרון.

אני מאחל לבתיה חופשה משמעותית ומיטיבה במסע לאתיופיה אליו בחרה לצאת. כדרכה, בתעוזה ובאנרגיות שיש רק להתקנא בהן. בהקרת תורה ובידידות כנה.

איתן מורן, מנכ"ל האגודה לקידום החינוך

שחור-לבן - יוצאי אתיופיה בראי התקשורת

מרכז ההיגוי של יוצאי אתיופיה בשיתוף "אג'נדה" מקיימים יום עיון לרגל פרישתה של בתיה מקובר מעריכת "ידיעות נגד".

יום העיון יכלול:

- הרצאה בנושא "התקשורת כמבנה מציאות" - קהילת יוצאי אתיופיה במקרה בוהן.
- דיון בנושא סיקור בני הקהילה בתקשורת, תפקידו של עיתון קהילתי, ו"ידיעות נגד" כמשל, בהשתתפות אנשי אקדמיה, עיתונאים, אנשי חינוך וחברה.
- טקס פרידה מבתייה מקובר - העורכת היוצאת של "ידיעות נגד".

יום העיון ייערך ביום שלישי, כ' בשבט תשע"א, 25 בינואר 2011, בין השעות 10:00 ו-14:30 בבית התפוצות, הנמצא בתוך אוניברסיטת תל-אביב. לפרטים נא לפנות למרכז ההיגוי, בטלפון 02-6441125

הבית נשרף.

"מאמין שנתגבר על הכל". רב הכפר שגאו מקוון

השריפה השנייה של גסים

"בגיל 7 איבדתי את הוריי בשריפה, במלחמה", מספר גסים ברי, שהגיע לימין אורד בגיל 15 וחצי <<< וזו היתה הפעם הראשונה בחייו, שבה התיישב ללמוד <<< מאז הוא השלים בגרות מלאה, והיום לומד במכללה

גסים: "רציתי לוותר על הלימודים. אמרתי לה, שאני לא יכול ולא רוצה. לא האמנתי שאוכל להצליח. אבל תמר לא עזבה אותי. פחדתי ממנה. היא לא נתנה לי לעזוב את הלימודים, תמיד תמכה בי".

תמר: "גסים הוא פרח שנכנס לנשמה. תראו את החיוך שלו. כל בוקר רציתי לראות אותו מחייך. לא הסכמתי לוותר לו על הלימודים. ניתנה לו הזדמנות לצאת בן אדם, לצאת מכאן בגדול".

"אמרתי לו שאני לא מוותרת - או שילמד כמו שצריך או שלא יבוא יותר לכיתה. אין אצלי משחקים. אני שמה גבולות מאוד ברורים. לתלמידים כאן יש מוטיבציה מאוד גבוהה ללמוד, והחברים בכיתה שלו מאוד תמכו אחד בשני.

"עכשיו תראו לאן גסים הגיע: תוך ארבע שנים הוא השיג תעודת בגרות מלאה".

כון עם בגרות, ועכשיו אני לומד מחשבים במכללה וגר עדיין בכפר. ימין אורד זה הבית שלי".

תמר: "גסים הוא פרח שנכנס לנשמה. תראו את החיוך שלו. לא הסכמתי לוותר לו, ותראו לאן הוא הגיע - תוך ארבע שנים הוא השיג תעודת בגרות מלאה"

עוד אנחנו מדברים, ולקראתנו באה תמר מיזן, שהיתה מחנכת של גסים. ההתרגשות מהמפגש בין השניים גדולה.

קראת סיום הביקור בימין אורד, בין העצים השרופים והבתים החרבים, פגשנו בחור צעיר ומתולתל, שהלך לעבר משרדי הכפר.

עצרנו אותו, כדי לשמוע איך הוא מרגיש. לא ידענו מי הוא. במילים מעטות, הוא גולל בפנינו את סיפורו המצמרר.

הנה דבריו, המשקפים משהו מהעולם החינוכי של המקום ומעולמות אחרים, רחוקים.

"שמי גסים ברי. נולדתי בגינאה. בגיל שבע איבדתי את הוריי בשריפה, במלחמה. אנשים לקחו אותי לעבוד בשדה ונתינו לי אוכל. בגיל 11 עזבתי אותם ועבדתי בציחצוח נעליים. אחר כך הברחתי את הגבול במצרים והגעתי לישראל כפליט.

"שלחו אותי ישר לימין אורד, בו קיבלו אותי באהבה. הייתי אז בן 15 וחצי. עד אז לא למדתי. לפני שנה סיימתי את התי"

הדרך שרדה

כפר הנוער ימין אורד ספג הרבה אש בשריפה הגדולה בכרמל <<< מלאכת השיקום גדולה, אבל כל הנוגעים בדבר, ובראשם מנהל הכפר, ד"ר בני פישר, מאמינים באלוהים וביכולתם לצאת מחוזקים מהמשבר הזה

השריפה כמבחן

שלוות החיים של הכפר הופרה ביום חמישי, 2.12.2010, בעקבות שריפת הענק בכרמל.

פישר: "ביום חמישי בצהריים הכפר פונה מאנשיו. רוב הילדים יצאו לחופשת חנוכה, ושאר הילדים, שאין להם משפחות, פונו לכפרי נוער חלופיים. אולם מאוחר יותר חזרנו לכפר בדרכים לא דרכים. בוגרים, ששמעו על שריפה, עזבו הכל ובאו לכבות את הלהבות. היו רגעים, שעשו צריכה בלב.

"בחמישי בלילה קלטנו, שהולך לקרות מה שחששנו ממנו, האש התקרבה. רצנו אל בית הכנסת להוציא את ספרי התורה. ילדי נעל"ה, הבאים מארצות חבר העמים והנחשבים לא יהודים על פי ההלכה, נשארו איתי. לדאות אותם מוציאים את ספרי התורה, בחרדת קודש עם דמ"עות בעיניים – זה היה טקס גיור אמיתי.

"אני ודוד, רכזו ההדרכה, חזרנו אל הכפר לקראת שבת. ישבנו לסעודת שבת לאור נרות, בלי השמל ובלי מים. זו היתה אווירה סוריאליסטית עצמתית. בשלוש לפנות בוקר נאלצנו להתפנות ולרדת לצומת. אנשים סיפרו לנו, כי בית הכנסת נשרף.

"הרגשתי סוף העולם. 500 ילדים ו-30 משפחות נותרו בלי בית. מה עושים? מה אני הולך לומר להם? דממה קורעת לב.

"בשבת בבוקר הגעתי לנווה עמיאל, הכפר שאליו פונו הילדים. הדבר הראשון ששאלו היה – לא אם הבית שלהם נשרף, אלא אם בית הכנסת נשרף. בצהריים עלינו לכפר וראינו שבית הכנסת לא נשרף, אבל הכפר נפגע קשות. נשרפו הספרייה, חלק מהמשרדים וחלק גדול מבתי החניכים והצוותים.

"הבנת, כמנהיג, שיש שתי אפשרויות: לבחור להיות מסכן, או להסתכל על החלקים היפים שלא נשרפו. כמ"בוגרים וכמחנכים עלינו להיות מודל לצעירים. המסר שלנו הוא: אנחנו משפצים את הכפר, ומספרים לחברה כולה ולעולם, שבכרמל יש קבוצת ילדים, היוצאת מחור"זקת מהשריפה.

"אנחנו קהילה מאמינה, הקרוש ברוך הוא המוביל דב"רים. מהמשבר אפשר לצאת יותר מחוזקים, ולשאל את עצמנו מה אנחנו יכולים לעשות יותר טוב.

"אנחנו נכנסים לתקופה קשה. הכפר עתה הוא אתר בנייה. הבתים השרופים הם מול עינינו, חלק מהנוסטלגיה של הילדים עלתה באש. איך להתמודד עתה עם לימודים ובגרויות? אלה אתגרים, שעלינו להתמודד איתם. יש לנו ציפייה, שדווקא כרגעים אלה ייצאו החוצה החלקים החזקים של המנהיגות. זה מה שאנחנו מקווים שיקרה".

הבוגרים מתגייסים לעזור

הכפר שומר על קשר מתמשך עם בוגריו ומלווה אותם בצמתים החשובים בחייהם.

אורית הרץ, רכזת מערך בוגרים: "בכפר יש בית מגור"רים למי שסיימו י"ב ושוקקים לבית במהלך הלימודים האקדמיים והשירות הצבאי, וכן לבוגרים שסיימו ש"רות צבאי וזקוקים לתמיכה נוספת. מתגוררים בבית גם חיילים, המבקשים לנפוש לתקופות קצרות.

"את בית הבוגרים מלווה צוות עובדים, המורכב ממדריכים ומעובדים סוציאליים. לכל מי שגר בבית בוגרים נבנית תוכנית ייחודית, בשיתוף עם עובדת סו"ר

להכיר את העולים. כאן אפשר ללמוד פרק משמעות של צניעות, מסורות אחרות והוקרת תורה".

פישר החל לנהל את הכפר לפני שנה, אולם מאחוריו ניסיון עשיר. יש לו תואר ד"ר בחינוך, והוא מביא עימו גישה חינוכית וטיפולית, שהוא מתכוון לרתום לחינוך הדור הצעיר.

"אני מרגיש", אומר ד"ר פישר, "שיש כאן הזדמנות מיוחדת. מיגוון האוכלוסייה, קליטת העלייה הנושא הגיור – נותנים תחושה, שיש כאן אתגר חינוכי גדול. בכפר יש תורה חינוכית מגובשת בסוגיות חברתיות, ודווקא משום כן, יש מקום, לדעתי, לשלב בה גישה טיפולית. התרומה שלי תהיה להרחיב את הידע בתחומי הטיפול.

"האוכלוסייה נעשית יותר מורכבת, והמצוקה גדולה יותר. העלייה היום פחות ציונית, שאלת הזהות מתחד"דת, ומשבר ההגירה משתלט. בני הנוער נחשפים למצ"בי סיכון – אלכוהול, סמים, פורנוגרפיה. המציאות קשה

בני פישר, מנהל הכפר: "ילדי נעל"ה מחבר העמים, הנחשבים לא יהודים על פי ההלכה, נשארו איתי בכפר. לראות אותם מוציאים את ספרי התורה, בחרדת קודש עם דמעות בעיניים – זה היה טקס גיור אמיתי"

יותר. הדרך החינוכית והטיפולית שלנו היא תהליכית, מתמשכת, ולא רגעית.

"אני מנסה לחזק ב"מין אורד" את המקום של הפרט, לצד חיי הקהילה החזקים מאוד, הקיימים בו היום, ואני מאמין שזה יהיה שילוב מנצח. הכנסנו סדר יום חדש, העברנו את ארוחות הבוקר לבתים של התלמידים. הם מכינים בעצמם את ארוחות בוקר, ואוכלים באווירה ב"ית.

"יצרנו הרבה קבוצות. המדריך פותח וסוגר את היום בשיחה קבוצתית. כשהם חוזרים מהבית, יש שיחה עם הקבוצה – איך היה סוף שבוע עם המשפחה, ואיך הם רוצים לראות את השבוע הקרוב.

"המדריך המלווה הופך להיות דמות משמעותית עבור"רם, קצת כמו בתפקיד אבא ולא רק סדרן משמעת. וזה ניסיון ליצור ייצוג הורי מסוים".

יפה מונרו, אם הבית, ממלאת מעין תפקיד הורי. יפה: "אני מלמדת את הילדים ערכים, סדר וארגון, כמו שהורים מלמדים את ילדיהם. העבודה עם ילדים היא קשה, אבל חיוך של ילד שווה את הכל".

מאת גרמאו מנגיסטו | ידיעות נגט

מו רוב הנערים שעלו מאתיופיה לישראל בשנות התשעים, גם אני צוידתי בילקוט כחול על ידי סוכני הקליטה ונשלחתי לפ"נימיה בחוף הכרמל – ישיבת כפר צבי

סיטרין.

כנערים מתבגרים, נהגנו להרים ראש ולצפות בהר הכרמל. לא נופיו היפים בלבד משכו את תשומת ליבנו, אלא הגיעו אלינו שמועות, כי בין עצי האורן בהר נמצא כפר הנוער ימין אורד. ולומדים בו לא רק נערים, כמו אצלנו, אלא גם נערות. אף שהיה אסור בתכלית האיסור לצאת מחצר הפנימיה, לעיתים רחוקות הצלחנו לחמוק בין הגדרות ולטפס במעלה ההר.

השמועות היו נכונות: בתוך הנוף הירוק נגלו לעינינו נערים ונערות הולכים שלובי ידיים. או בן ובת יושבים על ספסל ומשוחחים.

מקום לפרט ולקבוצה

20 שנה עברו מאז. ושוב אני מוצא עצמי בימין אורד, כאילו הזמן עמד מלכת. נערים ונערות לומדים וחיים ביחד. אלא שהפעם חסר משהו. הנוף הירוק של הכרמל נמחק. ההר מכוסה חלקיקי פית, וריחות השריפה מקר"מים את הבאים אל הכפר.

בימין אורד לא רק משלבים בנים ובנות, אלא יש נטייה ליצור פסיפס חברתי. ד"ר בני פישר, מנהל הכפר: "המ"טרה שלנו היא ליצור אוכלוסייה יותר הטרוגנית, להביא יותר עולים מחבר עמים ויותר צברים. בריא לצברים

"לא ויתרתי לו". גסים והמחנכת תמר

ישוקים בעזרת ההורים. הגו'ו ששרף

הבית נשרף, הדרך שרדה

<<< המשך מעמוד 5

גורר בימין אורה. ביתו נשרף כליל. שגאו: "ביום חמישי, כשאמרו לנו לעזוב את הכפר, אמרתי לאשתי לקחת את הילדים למשפח

"אתגר חינוכי גדול". פישר

ציאלית ומרדך, במטרה להכין את הבוגר לקראת היציאה לחיים עצמאיים בחברה. הבוגרים, מצידם, שומרים על קשר מתמשך ובאים להתנדב בכפר ובקהילות שבהן הם חיים.

הראגה, כך מתברר, היא הדדית. הבוגרים, ששמעו על השריפה בכרמל, באו להגן על הכפר. שמעון סולומון, אחד מהם, מספר: "ימין אורד זה כמו ביתי, וכשהבית נשרף, אתה חייב לפעול להצלתו. לכן עזבתי הכל ונסעתי מרחק גדול אל הכפר, בלי לדעת מה אני הולך לעשות.

"המשטרה חסמה את הכניסה לכפר. עברתי שלושה מחסומים וביקשתי מהמשטרה לאפשר לי להתנדב. לאחר משא ומתן, שניהלו רכות בוגרים ועוברת סוציאלית, איפשרו לנו להיכנס עם הרכב. היינו ארבעה - אני ושלושה בוגרים מבית המועצות. במהלך הלילה עשינו סיור סביב הכפר, כדי לגלות שריפות ולהזעיק את מכבאי האש, ולפעמים עורנו לכבאים."

שגאו מקונן בילה שנים רבות מחייו הכפר. תחילה כחניך, אחר כך כמדריך והיום הוא רב הכפר. הוא נשוי ואב לחמישה ילדים, ועדיין מת

עדיין רלקה בכפר והמטוסים פוזרו חומר כיבוי. בכל זאת הצלחנו להגיע לכפר ולראות שהבית וכל תכולתו נשרפו לגמרי. "מאז השריפה אנחנו גרים במלון בניר עציון. לא קל לחיות בחדר אחד. הובטח לנו, שנקבל דירה זמנית ושהבית ייבנה בקרוב. אנחנו אנשים מאמינים, ואני מאמין שנוכל להתגבר על הכל". הבתים נשרפו, אך הדרך אל הכפר שרדה את השריפה. בני פישר מסכם: "הגו'ו נשרף, אך בקרוב נעשה יום הורים ונבנה אותו מחדש ביחד איתם".

זה בנתניה, אבל היא חששה להשאיר אותי לבד, אז הסעתי אותם. במהלך השבת הנייד שלי היה סגור במוצאי שבת, כשהפעלתי אותו, קיבלתי טלפון מבני פישר, שאמר לי שהבית שלי נשרף. "לקחתי את אשתי לחדר וסיפרתי לה מה שקרה, והיא קיבלה זאת קשה מאוד. אמרתי לה שעלינו לקחת אחריות ולדבר עם הילדים. סיפרנו לילדים שהבית נשרף, אבל הם לא הבינו מה זה אומר. "ביום ראשון בבוקר חזרנו לכפר, לראות את הנזקים. המשטרה לא נתנה לנו להיכנס, כי האש

החינוך עובר "דרך הכפר"

"הלמידה צריכה להתנהל לפי הד.נ.א. של הילד, שבא מאתיופיה", כך מסביר ד"ר חיים פרי, מי שהיה מנהל כפר הנוער ימין אורד במשך שנים רבות <<< "ידיעות נגט" שמע ממנו על התורה החינוכית שפיתח במיוחד עבור בני נוער מהקהילה

מעפילים לשמיים ברובוטיקה

בכפר הנוער ימין אורד רושמים הצלחות לא רק בצד הקהילתי והחברתי, אלא גם בלימודים. ההוכחה לכך היא בחישובים של קבוצת תלמידי דים ממסלול המדעים, שבחרו ללמוד רובוטיקה.

זוכה וגנר, האחראית על הוראת מדעים וטכנולוגיה, מספרת בהתלהבות: "הגנטיקה של המצויינות לא פסחה על אפריקה. אם נותנים לתלמידים הזדמנות, הם מצליחים בצורה יוצאת מהכלל. יש לי קבוצה של יוצאי אתיופיה, חלק מהם עולים חדשים, שביקשה ללמוד רובוטיקה.

"חיל הים עוזר לנו מאוד בכך, שהוא מאפשר לנו להשתמש במכשור שאין לנו בכפר. ב-2009 הקבוצה הגיעה למקום הראשון בארץ במשחקי הגמר של FIRST. היא גברה על בתי ספר מבוססים וחזקים, כמו הריאלי בחיפה.

"הקבוצה עלתה למשחקי הגמר באטלנטה שבארצות הברית. משחקי הגמר מתקיימים במהלך סוף השבוע. כאשר הגיע ערב שבת, חברי הקבוצה לא רצו לחלל את השבת והפיסיקו את המשחקים עם כניסת השבת.

"היה זה הישג יוצא מהכלל בכל המובנים. אני מאמינה, שעוד נגיע להישגים גדולים."

מאת בתיה מקובר | "ידיעות נגט"

בכפר הנוער ימין אורד לומדים היום 470 תלמידים - מתוכם 250 יוצאי אתיופיה, 150 יוצאי ארצות הברית העמים, 50 מברזיל, ויש עוד קבוצה קטנה של ילדי הארץ וכמה פליטים מאפריקה.

מאז שנות השמונים שימש הכפר בית חם למאות בני נוער יוצאי אתיופיה, שהתחנכו בו. מעבר ללימודים ולתעודות הבגרות, הם גיבשו עצמם כבעלי ביטחון ואמון בכוחם והתמלאו בגאווה לגבי מוצאם והתרבות שממנה באו. בצבא רבים מהם פנו לקצונה, ואחר כך ללימודים אקדמיים, כאשר בבסיס עשייתם תחושת שליחות עמוקה למדינה ולקהילה.

ד"ר חיים פרי היה המנהל האגדי של הכפר במשך שנים ארוכות. ביחד עם שותפיו לעבודה הוא פיתח תורת חינוך, שנקראת "דרך הכפר" ושעל פיה התנהל ימין אורד. מאז שפרש מניהול הכפר, הקים ד"ר פרי את "יוזמות חינוכיות ימין אורד" - גוף שמטרתו להפיץ בארץ ובחול את התורה שגובשה.

נפגשנו בימין אורד עם ד"ר פרי, כדי לשמוע את דבריו על הקהילה וללמוד משהו מתפיסתו החינוכית.

ד"ר פרי: "קליטת יהודי אתיופיה, זה המבחן של החברה הישראלית והעם היהודי. "השליחות של יהודי אתיופיה צריכה להיות להביא אור לגויים באפריקה. עמי אפריקה רואים באתיופיה ארץ המחוכרת לתנ"ך. לכן, הרעיון הוא ליצור קהילות מדעיות בארצות אפריקה, שינהלו על ידי יוצאי אתיופיה. הם יביאו לקהילות הללו את הבשורה של חברה דמוקרטית ונאורה."

מהי תפיסתך החינוכית?

"המולדת היא סביבת הנוער של האדם. היא המרחב והזמן, המוטמעים בו ובמערך הערכי שלו, שילווה אותו כל חייו. זה מחייב תפיסה לכידה של

המציאות.

"השיטה היא להקנות לחיי הנפש והמחשבה של הילד ערכים, יכולות ונאמנויות, שינווטו את חייו כבוגר. הערכים והחוסן הרגשי אינם נופלים בחיבותם מההישגים הלימודיים.

"הלמידה צריכה להתנהל לפי ה-DNA של הילד, שבא מאתיופיה. מגיל צעיר הוא קיבל תחת אחריותו לרעות את הצאן, והלימוד צריך להיות לפי ההקשר שלו, של הישרדות.

"המורה צריך להעביר לילד את המסר, שאם הוא ייכשל בלימודים - זה הכישלון של המורה ולא של הילד. רק אז יש סיכוי ללמידה.

"לילד יוצא אתיופיה יש רדאר רגיש. הוא מרגיש, אם למורה כוונה טהורה או לא. אם המורה באמת נותן לו כבוד, הוא ילמד. אם התלמיד ירגיש שהוא והמורה באותו מישור, ויש אפשרות להחליף פת מקומות - הלמידה תתרחש. זה אומר להתחבר לשורשים של התלמיד.

"אבל הילד רוצה גם כוח וסמכות. אם הוא יחוש חולשה אצל המורה, זה יעצים את התוקפנות שלו."

מהם עקרונות השיטה, שקראתם לה דרך הכפר?

"השיטה שפיתחנו נקראת 'דרך הכפר', והעיקר בה זה להקים סביבה אנושית, שיש בה מאפיינים של כפר, גישה המאופיינת באחידות. אנחנו לא נותנים תחליף לבית, אנחנו מתחברים להורים של הילדים. כל מה שבית נותן, אנחנו משתדלים לתת.

"המטרה שלנו היא למוער את המאפיינים הממסדיים. אנחנו אף פעם לא זורקים ילדים. השדר שלנו הוא 'אף פעם לא אעזוב אותך'. יש גבול אדום, כשילד אחד מסכן ילד אחר, אבל גם אם נעביר ילד תוקפן למוסד אחר, לא ננתק את הקשר עימו."

שאלות של זהות

מאז שנות השמונים נוהג ד"ר פרי להביא לנו ער יוצא אתיופיה ממצאים של מחקרים, הקשורים בקהילה. הוא מביא אותם בהיבט ביקורתי, כדי

התניה לבני הנוער אפשרות בחירה.

ד"ר פרי: "האדם צריך לדעת לפענח את עצמו ולענות על השאלה - מי אני. כאשר יש עוגנים לילד בעבר, הוא יכול לפתח עוגנים לעתיד. בכל משפחה נורמאלית יש עוגן, המצופה מהילד לגבי עתידו. ילד שאין לו עוגן בעבר, לא יכול להשליך עוגן לעתיד. המטרה שלנו מהישרדות לחנך למנהיגות.

"הנוהג שילד מאתיופיה מקבל כמה שמות - זאת גישה מודרנית. כי זה מסמל את העובדה, שהאדם הוא רב-זוויתי ושרואים אותו מכמה זוויות. "בני הנוער מהקהילה עשו ממני מחנך יותר טוב. היתה זאת התמודדות, שלא הכרתי קודם. אני מאמין, שמה שאנחנו מכניסים לילדים בגיל ההתבגרות - נשאר לכל החיים."

ברואנדה אימצו את השיטה

מהי המטרה של "יוזמות חינוכיות ימין אורד", הגוף שמטרתו להפיץ בארץ ובחול את תורת "דרך הכפר"?

דונית לוי, מנהל מכון החינוך "דרך הכפר": "החזון שלנו הוא, שכפרי הנוער יהיו קהילות חינוך. קהילות של משמעות, המשפיעות במעגלים רחבים על כל החברה - בחוסן הרגשי ובחינוך הערכי שהן מפתחות.

"ההסתכלות על הנוער היא כדי להכיר את העוצמות שיש בו, ולחזק אותו, ולא להתמקד בחלקים החסרים או החלשים. בהישרדות, האדם משתמש בסביבה שלו לתועלתו האישית. במנהיגות, האדם שואל עצמו איך הוא יכול לתת מעצמו לסביבה. אנחנו שואפים להגיע לאיזון של נתינה וקבלה, ולא להסתפק רק בקבלה.

"כרגע, יש שמונה קהילות חינוך. ימין אורד היא הראשונה. השאיפה היא להחדיר את הגישה למוסדות חינוך רבים - דתיים וחילוניים כאחד, ולמצוא את המשותף ולא את המפגל.

"יש כפר נוער ברואנדה, שנבנה על בסיס השיטה שלנו. הצוותים שלהם עברו הכשרה אצלנו לפני שהכפר הוקם שם."

מתגייסים? כדאי שתדעו גם מה מגיע לכם

עולים חדשים מאתיופיה וגם שאר בני הקהילה זכאים בצה"ל לזכויות מיוחדות << למשל: קורסים על חשבון השירות בעברית, חשבון ומחשבים, חופשות מיוחדות, תווי קנייה, מכונות כביסה, הלוואות ומלגות

מאת גרמאו מנסיגטו | ידיעות נגט

חבת הגיוס לצה"ל ידועה לכולנו. הבנים עושים שלוש שנים, הבנות שנתיים. אבל רבים מהמועמדים לשירות צבאי, בעיקר אלה שאין להם אחים, דודים או מכרים יוצאי צבא, אינם יודעים מהן החובות והזכויות שלהם כחיילים. צה"ל ממלא תפקיד חשוב בקליטת עלייה ובחינוך בני נוער. בצבא יש הזדמנויות לרכישת מקצוע, להיכרות ולחברות עמוקה עם צעירים ממקומות שונים, והוא יכול לסייע להשתלבות בחברה הישראלית. אך הרבה תלוי בטיב השירות. בדרך כלל, הצבא משבץ את המתגייסים לקורסים השונים על סמך מבדקים פסיכוכיניים, שנערכים לפני הגיוס. המבדקים האלה הם תלויי תרבות, ורבים מבני הקהילה משיגים בהם ציונים נמוכים. לכן, הם מופנים לתפקידים פשוטים, למעט אלה שמתגוררים ליחידות קרביות.

ביא לקידום חיילים עולים ובני הקהילה בצבא ובחברה הישראלית. זאת משום שהצבא הוא חלק מהחברה, והוא שותף במאמץ הלאומי לצמצום פערים חברתיים. "חשוב לנו מאוד, שההורים והמתגייסים יידעו את זכויותיהם. אנחנו משתדלים להגביר את מעורבות ההורים ולקרב אותם לצבא, כדי שיבינו מה נדרש מילדיהם, ועד כמה חשובה תמיכתם בילדיהם במהלך השירות".

אמיר, למיצי פוטנציאל

סא"ל נפתלי: "המבדקים הפסיכוכיניים לפני הגיוס אינם משקפים את היכולות האמיתיות של רבים מיוצאי אתיופיה, כיוון שהם תלויי תרבות. כדי לאפשר לבני הקהילה להגיע לקורסים טובים ולשירות משמעותי, הקמנו את קורס אמיר, הנערך בשיתוף עם מכון פויירשטיין. "המכון פיתח תוכנית מיוחדת, שמקנה למש"תתפים בקורס מיומנויות, שמסייעות להם להשיג

נועד לחזק את תחושת השייכות של החיילים העולים ליהדות, לעם ישראל ולצבא. "הקורס נערך בשיתוף משרד הקליטה ומשרד דים אחרים. בוגרי קורס נתיב הבסיסי, אשר אינם מוגדרים כיהודים על פי הלכה, יכולים להצטרף לשני סמינרי המשך ולהתגייס במסגרת הצבא. "הסמינרים נמשכים כשבועיים. כאמור, ההש"תתפות בהם היא על פי בחירתו החופשית של החייל".

מענקים, תווי קנייה, היתר עבודה

מה הצבא עושה כדי לסייע לחיילים שיש למשפחותיהם קשיים כלכליים? סא"ל נפתלי וסרן זאבי מסרו לנו רשימה של הטבות, שהצבא נותן לחיילים אלו, כדי שיוכלו להתפנות לשירות הצבאי ולהצליח בו. **היתר עבודה פרטית:** חייל, שיש לו קשיים כלכליים, יכול לעסוק בעבודה פרטית לאחר שעות הפעילות ביחידה. על החייל להגיש בזמן

"חשוב שההורים יידעו את זכויות ילדיהם". סיור הורים בפעילות צבאית

למרבית בני הקהילה, העומדים להתגייס לצבא, יש מוטיבציה גבוהה לשרת ביחידות שדה קרביות. אולם לפי הנתונים, על אף שרבים מתגייסים ליחידות קרביות, תוך כדי השירות הצבאי רבים מהם נושרים מהיחידות הללו. חלקם אף מגיעים לבתי כלא צבאיים בעקבות עריקה, או אי הבנה נכונה של המסגרת הצבאית, על רדישותיה וחוקיה. רבים מבני הקהילה נקרעים בין הרצון לשרת ביחידה קרבית, הדורשת מהחייל להשקיע את כולו בצבא, לבין הרצון והצורך שלהם לסייע כל-כלית למשפחותיהם. הצבא, מצידו, מודע יותר ויותר לקשיים, שעיי-מם מתמודדים בני הקהילה במהלך השירות.

תוכניות מיוחדות בהחלט

נפגשו עם סא"ל כרמית נפתלי, ראש ענף הש"תלבות, ועם סרן ויה"לי זאבי, ראש מדור תורת עלייה בחיל החינוך ונוער, כדי לשמוע על הזכויות והחובות של מי שעומדים להתגייס. שוחחנו גם על הדרכים, שבהן פועל הצבא, כדי לאפשר לבני הקהילה לממש את יכולותיהם בשי-רות ולהגיע לתפקידים משמעותיים, ובכך לתרום למדינה ובמקביל לפתח את עצמם. סא"ל כרמית נפתלי: "הענף שלי אחראי על גיבוש מדיניות הצבא למען שילוב מירבי של עו-לים בצה"ל. לפי הנתונים של המתקבלים לצבא, אנחנו מזהים מגמות וכתבים תוכניות, כדי לה-

תלב אחר כך בקורסים מקצועיים איכותיים. "בין המיומנויות: פיתוח יכולות הדרכה, הת-מודדות עם קשיים בשירות הצבאי, ניהול זמן, למידה לקראת מבחן ועוד. קורס אמיר נמשך שבוע שבעה, ונחשב לחלק מהשירות הצבאי. סא"ל נפתלי: "עד כה השתתפו בקורס כ-1,300 חיילים וחיילות, שהשתלבו אחר כך בקורסים ובתפקידים חשובים בצה"ל".

איתמר, ללימוד עברית

סא"ל נפתלי: "הקורס מיועד לחיילים עולים, ששליטתם בעברית נמוכה, והוא משלב טירונות עם לימוד השפה.

"מטרת הקורס היא להקנות לחיילים שליטה בסיסית בעברית, וכן בחשבון ובמחשבים, תוך כדי לימוד נושאים הקשורים לצבא, למדינה ול-חברה.

"הקורס נמשך חודשיים, ובסופו עוברים המ-שתתפים מבחנים, המסייעים להם לקבל שיבוץ טוב יותר בצבא".

נתיב, לחיזוק זהות יהודית וצינונית

סא"ל נפתלי: "זהו קורס בחירה ללימודי יהדות, המיועד לחיילים עולים שנמצאים עד ארבע שנים בארץ, או שאינם יהודים על פי רישומי משרד הפנים. "הקורס עוסק בזהות היהודית והצינונית, והוא

ובמקום שנקבע לכך את כל האישורים הנדרשים, ולאחר בחינת המסמכים וסוג העבודה, שבה החייל מבקש לעסוק, הוא יקבל אישור לעבודה פרטית. **חופשה מיוחדת:** חייל שנתקל בבעיה כס-פית חמורה ורחופה, או בכל בעיה אישית חריגה, רשאי להגיש בקשה לחופשה מיוחדת.

החופשה המיוחדת יכולה להימשך עד 60 יום, שמתוכם חמישה ימים יהיו על חשבון ה"רגילה". יש לציין, כי כל חייל בשירות חובה זכאי לחופשה רגילה בת שישה ימים אחרי ארבעה חודשי שירות תקין.

מענק או הלוואה: חייל או חיילת שלא הצ-ליחו לפתור את קשייהם הכלכליים לאחר שניצלו את כל אפשרויות הסיוע, יכולים לקבל מענק או הלוואה כספית. אם הבעיה הכלכלית לא נפתרה, יינתן מענק חריג.

תווי קנייה: חייל שמשרת ביחידה קרבית ונתקל בקשיים כלכליים יכול להגיש בקשה, בא-מצעות רכות ת"ש ביחידה, לקבלת תווי קנייה. הזכאות תיקבע בהתאם להמלצת מפקד היחידה וגורמי הת"ש.

קרן סיוע: הצבא, בשיתוף האגודה למען החייל, מציעים סיוע במוון, ביגור, ציוד אישי בסיסי (מיטה, מזרון, ארון) ומוצרי חשמל הכר-חיים, כגון מכונת כביסה, טוסטר ומפזר חום. **חייל בודד:** לחייל המוכר כחייל בודד יש זכויות מיוחדות, שעליהן הוא יכול לשמוע מרכז

נתונים מדברים

מתגייסים יותר מכולם

- מדובר צה"ל התקבלו הנתונים הבאים בנוגע לשירות של בני הקהילה בצבא:
- האחוז של בני העדה האתיופית המת-גייסים לצה"ל הוא הגבוה ביותר לעומת כל המגזרים האחרים בישראל.
- כ-90% מבין הגברים יוצאי אתיופיה, בטווח הגילים המתאים, שירתו בצה"ל ב-2009, לעומת כ-75% בקרב ילידי הארץ. מגמה זו מתבטאת גם בשיעור בנות העדה המתגייסות: 69% בהשוואה ל-56% מבין ילידות הארץ.
- 5% מבני העדה מופנים לפיקוד זוטרי והופכים למפקדי כיתות, צוותים, טנקים וכדומה - כמחצית מהשיעור בכלל צה"ל.
- 36% מבני הקהילה התגייסו לתפקידי לחימה, בדומה למגמה בכלל צה"ל. ניכרת מגמת עלייה מובהקת בתחום זה, לאחר שבי-1995 התגייסו ללחימה רק 25% מבני העדה.
- בני הקהילה שאינם מסיימים את השי-רות נושרים בגלל בעיות משפחתיות, תנאי שירות ועוד. הסיבות הללו אינן שונות מה-סיבות הרווחות בקרב שאר החיילים.

לידיעתכם: מלגות וקרנות

רכות תנאי השירות ביחידה תערכך את החיילים לגבי זכויותיהם בענייני מלגות, אבל לא מוזק לדעת שניתן להיעזר ב:
★ מילגת אימפקט - לחיילים משו-חרים מהמערך הלוחם. פרטים: www.awis.org.il/impact או באגודה למען החייל, ענף מלגות: 072-2702270.
★ קרן הישג - מעודדת חיילים בודדים לפנות ללימודים אקדמיים ותומכת בהם כלכלית. טופס בקשה והנחיות להגשה ניתן למצוא באתר: www.heseg.com. טלפון: 03-7113100

זת תנאי שירות ביחידה.

- מלגות:** האגודה למען החייל מעניקה מילגה ללימודים גבוהים לחיילים משוחררים, ששירתו ביחידות קרביות ושמצבם הכלכלי קשה. המילגה מחייבת התנדבות של ארבע שעות בשבוע.
- סא"ל נפתלי מוסיפה, שהצבא עורך ימי עיון והסברה למפקדים השונים, שבהם מסבירים להם על התרבות של יוצאי אתיופיה. המטרה היא ליי-צור הבנה טובה יותר של המפקדים את חייליהם. לסיום, מבקשת סא"ל נפתלי להזכיר, שעם כל זאת, מי שמתגייס צריך להבין שהוא נכנס למ-סגרת צבאית בעלת חוקים וכללים, שהוא חייב לפעול לפיהם. חשוב שהחייל יידע, שאם הוא רוצה לקבל סיוע כלכלי והטבה בתנאי שירותו, הוא חייב להגיש בזמן ובמקום שנקבע לו את כל המסמכים הנדרשים.
- כמו כן, בשיבוץ חיילים לחילות קרביים, צה"ל משתדל להתחשב ברצונותיו של החייל, אך הוא פועל לפי צורכי הצבא ולא לפי רצון החייל בלבד.

זה מתחיל מבפנים, ומתגלגל החוצה

”יש לנו שפה עשירה ויפה, ואנחנו לא צריכים להתבייש - לא בה ולא בתרבות שלנו”, אומר המשורר אמסלו מהרי <<< בגיל 14, עוד באתיופיה, הוא זכה בפרס הראשון שלו בכתיבה. ומאז הוא לא מרפה מהעט

מאת בתיה מקובר | ידיעות נגה

אני לא יכול להיות בלי הכתיבה. אם מישוהו מרגיז אותי, אני כותב שיר, מבטא את הכעס, את הפגיעה, ומשתחרר מהרגשות הלא טובים. כך מתדווח אמסלו מהרי, משורר הכותב באמהרי, ששיריו מתפרסמים בארץ ובאיתיופיה. הוא עלה לארץ במבצע שלמה, ב-1991. ב-1996 קיבל את פרס שר הקליטה למשוררים ולסופרים עולים. ב-1998 הוציא ספר סיפורים על העלייה דרך סודן, המבוסס על שיחות שהיו לו עם אנשים שחצו את סודן ברגל. ב-2009 השתתף בפסטיבל המשוררים במטולה. בינואר 2010 השתתף בפסטיבל שירה במרדכי, בשדה בוקר. נכון להיום, אמסלו כותב לקול ישראל לרדיו באמהרי. הוא שולח כתבות ושירים גם לרדיו באדיס אבבה, ולרדיו באמהרי שבלונדון. בזמנו כתב בעיתון פאנה, ואחר כך היה העורך שלו עד לסגירתו של העיתון. אמסלו גם פעיל מאוד בקהילה. הוא מארגן תערוכות, עורך ערבי שירה, מנחה, מתנדב במרכז סבג'ה, ובפקאט.

להתגייס כדי ללמוד

תולדות חייו יכולים למלא ספר שלם. בגיל שש עבר אמסלו מהכפר לגונדרה, כדי להתייגור עם הדרוד שלו, אח של אמו. הדרוד היה מלומד, ומשימש לאמסלו כמו אבא. בחסות הדרוד, הוא למד בבית הספר והלך לתנועת הצופים. תחילה בגונדרה, אחר כך באסמרה - לשש עבר הדרוד, ובהמשך חזר לגונדרה ומשם עבר לאדיס אבבה. בכיתה י', עולמו חרב עליו. את הדרוד האשימו בשייכות למחתרת, והוציאו אותו להורג. בגיל 17

”אם אני לא כותב את השיר, אני עצבני”. מהרי

נשאר אמסלו לבד. לכפר לא יכול היה לחזור, והיה אסור. הוא רצה להמשיך ללמוד ולהתקדם, והדרך היחידה שנראתה לו היתה להתגייס לצבא. אמסלו: ”לא רצו לגייס אותי, כי הייתי צעיר מידי. אבל התעוררות המצויינות שהיו לי מבית הספר והשייכות לתנועת נוער - עזרו לי לשכנע אותם”. בצבא אמסלו מתקדם יפה, והיחס אליו טוב. שלחו אותו לקורס מזכירות, ובערבים הוא למד עד שקיבל תעודת בגרות. לאחר מכן, הצבא שלח אותו ללמוד להיות אח מוסמך באסמרה. אחרי ארבע שנים של לימודים, קיבל תעודת אח מוסמך ודרגה של קצין. אמסלו: ”בשלב הזה התחננת, והמשכתי ללמוד בערבים באוניברסיטת אדיס אבבה. למדתי ספרות

ואמהרית. ב-1990 שלחתי את אשתי ואת בני לישראל. כאשר המפלגה החלה ליפול, ברחתי מהצבא, הסתתרת והחלפתי את שמי. שמעתי שישיראל פתחה שגרירות באדיס אבבה והגעתי לשם. במחנה באדיס פגשתי קרובי משפחה, וגם את אבי, שלא הכיר אותי. הפגישה היתה מאוד מרגשת. בני משפחתי היו בטוחים שנהרגתי. עברתי בשגרירות כמתרגם עד מבצע שלמה, ואז עליתי לארץ.”

לא יכול בלי זה

מה הביא אותך לכתיבה?
”אמי היתה משוררת טובה, והיתה גם מוכשרת בידיים. היא עשתה פסלים וכרטיסים גדולים מחימה,

”עם הילדים שלי אני מדבר אמהרית, כדי שיידעו את השפה. אנחנו צריכים להעלות את התרבות והשפה שלנו על הבמה, כדי שהעם היהודי יכיר אותנו”

וקלעה פסלים. כתבתי כל הזמן.

”מגיל צעיר התחלתי לכתוב, וכל החיים רציתי להיות משורר. בגיל 14 קיבלתי פרס בתחרות כתיבה. כנעה, הייתי שולח לרדיו דברים שכתבתי. ”השפה האמהרית היא שפה קשה, לכל מילה יש כמה מובנים. אך היא נותנת לי הרבה. לימודי

האמהרית באוניברסיטת אדיס אבבה נתנו לי כלים לבטא את עצמי. למדתי איך לבנות שיר וסיפור.”

מה נותנת לך הכתיבה?
”אני לא יכול להיות בלי הכתיבה. כל הזמן באות המילים ישר אליי, ואני מוכרח לכתוב אותן. אם אני לא כותב את השיר, אני עצבני והראש כואב. כל מה שקורה מסביב הוא חומר לשירים. אם מישוהו מרגיז אותי, אני כותב שיר, מבטא את הכעס, את הפגיעה, ומשתחרר מהרגשות הלא טובים. ”עברתי בחיים הרבה דברים קשים, כמו מות הדרוד, וכתבתי על הכל. הכתיבה עוזרת לי כמו תרופה. אחרי שאני כותב, אני שוכח את הכאב. אני בן 51, ומאזר מאז. אין לי בעיות כפניים, כי אני נותן להן ביטוי ומשתחרר.

”אני עובד הרבה. בארץ עבדתי הרבה שנים כאח בבית חולים. עכשיו אני עוסק בתרגום ובדברים אחרים. הסיפוק שלי הוא מזה, שאנשים קוראים את השירים שלי.”

מה אתה עושה היום מלבד כתיבה?

”אני קורא הרבה ספרים בנושאים שונים - ספרות, היסטוריה, פוליטיקה. הקריאה פותחת לי את הראש. היא נותנת לי דרך לחיים, עוזרת לי להתמודד עם בעיות, להכיר נושאים ועולמות שלא הכרתי. אני יכול לעשות השוואה בין החיים בקהילה לחיים במקומות אחרים.”

יש לך מכה, לפיו?

”יש לנו שפה עשירה ויפה, ואנחנו לא צריכים להתבייש בה או בתרבות שלנו. הצעירים לא יודעים אמהרית, ואין להם תקשורת עם הוריהם. ההורים צריכים ללמד את ילדיהם אמהרית. כדי ”עם הילדים שלי אני מדבר אמהרית, כדי שיידעו את השפה. אנחנו צריכים להעלות את התרבות והשפה שלנו על הבמה, כדי שהעם היהודי יכיר אותנו.”

አምሳሉ መሐሪና የግጥም ሥራዎቹ

“እኔ የምጽፈው ከወጣትነት ጊዜ ጀምሮ ነው። ቃላት ቀጥ ብለው ነው የሚሻገሩት ይቻላል። እነዚህን ቃላት ወረቀት ላይ ካላሳፈርኩ ቁጣ ቁጣ ይለኛል፤ ራሴንም ያመኛል። ይህንን ከላይ የተጠቀሰውን የነገረን ደራሲና ገጣም አምሳሉ መሐሪ ነው። አምሳሉ ግጥሞቹን በአትዮጵያና እስራኤል አገር አሳትሟል። በተጨማሪም ለአማርኛው “ኮል እስራኤል” ራዲዮ ጣቢያ ግጥሞቹን ይልካል። እንደዚሁም ለአዲስ አበባ ራዲዮ ጣቢያ ጽሑፎችና ግጥሞች ይስተላልፋል። ለተወሰነ ጊዜ ለፋና ጋዜጣ ይጻፍ የነበረ ሲሆን ቀጥሎም የዚሁ ጋዜጣ ዋና አዘጋጅ ነበር።

በ1996 የአዲስ ገቢ ገጣሚዎችን ሽልማት ከአዲስ ገቢዎች ማስተናገጃ መሥሪያ ቤት ተቀብሏል። በ1998 ዓ.ም. ደግሞ ስለሱዳን ጉዞ የሚያወሳ መጽሐፍ አውጥቶ ነበር። መጽሐፉ የተመረኩበት በጉዞው ላይ የተካፈሉትን በማነጋገር ነው። እስራኤል አገር በተካሄዱ የግጥም ፌስቲቫሎች ላይ የተካፈለ ሲሆን በራምሌ ከተማ ውስጥ በበጎ አድራጎች ሥራዎች ላይ በመካፈል ኅብረተሰቡን በመርዳት ላይ ነው።

በ6 ዓመቱ ገጠርን ትቶ ከአገሪቱ ዘንድ ለመኖር ወደ ከተማ መጣ። አገሪቱ ልክ እንደ አባት አድርጎ ነው ሲንከባከበው የነበረው። ትምህርት መማርም ጀመረ። በትምህርቱም ጉበዝና ስፖርት ወዳድ ነበር። የ10ኛ ክፍል ተማሪ እያለ አገሪቱ “የመንግሥት ተቃዋሚ ነህ” ተብሎ

በመወንጀል ተገደለ። ስለሆነም አምሳሉ በ17 ዓመቱ ብቻውን ቀረ። ወደ መንደሩም መመለስ አልቻለም። ምንም አማራጭ ስላልነበረው ወደ ውትድርና ሂደ። ይህንንም ሲናገር “በጣም ወጣት ስለነበርኩ ሊመለምሉኝ አልፈለጉም። ነገር ግን የነበረኝ ጥሩ ውጤትና በወጣቶች ማኅበር ውስጥ የነበረኝ ተሳትፎ አሳመናቸውና እንዲቀበሉኝ ረዳኝ” ብሎናል።

በጦር ኃይሉ ውስጥ አምሳሉ በጥሩ ሁኔታ ዕድገት ማሳየት ጀመረ። ማታ ማታ እየተማረም የ12ኛ ክፍል ትምህርት አጠናቀቀ። ከዚያም ለነርስነት ትምህርት ወደ አሥመራ ተላከ። ከ4 ዓመት ትምህርት በኋላም የከፍተኛ ነርስነት ዲፕሎማ ተቀበለ እንደዚሁም የመከራከሪያ ማዕረግ አገኘ።

ቀጥሎ ያለውን የሕይወት ታሪኩን አምሳሉ ሲናገር እንደዚህ ይላል። “የነርስነት ትምህርት ከጨረስኩ በኋላ አገላለጽና በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በማታው የትምህርት ክፍል ጊዜ አማርኛና ሥነ ጽሑፍ መማር ጀመርኩኝ። በ1990 ባለቤቱንና ልጄን ወደ እስራኤል ላክሁኝ። የደርግ መንግሥት መውደቅ ሲጀምር ጦር ኃይሉን በመተው ስሜን ቀየርኩኝ። እስራኤል አዲስ አበባ ውስጥ ኤምባሲ መክፈቷን ስሰማ ወደዚያው ሄድኩ። አዲስ አበባም ውስጥ ዘመዶቹንና አባቴን አገኘሁ። አባቴም ሊያውቀኝ አልቻለም ነበር። ዘመዶቹ በሕይወት ያለሁም አልመሰሰኩም። በኤምባሲው ውስጥ አስተርጓሚ

በመሆን የሠራሁ ሲሆን በ1991 ዓ.ም. በዘመቻ ስሎሞን ወደ እስራኤል ገባሁ። ለመጻፍ ያነሣሣህ ምንድን ነው?

“ምናልባት የእናቴ ታሪክ ሊሆን ይችላል። እናቴ ጥሩ የእጅ ሙያ ነበራት። የሸክላ ቅርጾችና ከሸክላ የተሠሩ የቤት መገልገያዎች እንደዚሁም ዘንቢሎችን ትሠራ ነበር። በመሆኑም በትንሽነቱ መጻፍ ጀመርኩ። ዕድሜዬ 14 ዓመት ሲደርስ በድርሰት ውድድር አሸንፌ ሽልማት ተቀበልኩ። በሕይወቴ ብዙ ከባድ ፈተናዎችን አላልፌያለሁ፤ ለምሳሌ የአገሪቱ ሞት። እንደሚመስለኝ የምጽፋቸው ጽሑፎች ችግሮቹን እንደረሳ ስለሚረዱኝ ነው በድርሰት ሥራ ላይ የማተኩረው። በቋንቋችንና በባህላችን ማፈር የለብንም

“ቋንቋና የበለጸገ ቋንቋ አለን። ስለሆነም በቋንቋችን ሆነ በባህላችን ማፈር አያስፈልገንም። ወጣቶች አማርኛን ሆነ ትግርኛን የማያውቁ ስለሆነ ከወላጆቻቸው ጋር ግንኙነት የላቸውም። ወላጆች ልጆቻቸውን አማርኛን ወይም ትግርኛን ማስተማር አለባቸው። ለምሳሌ እኔ ከልጆቼ ጋር በአማርኛ ነው የማወራው። ይህም ቋንቋቸውን እንዲያውቁት ለማድረግ ነው። ወላጆች ከልጆቻቸው ጋር በአማርኛ ሆነ ትግርኛ መነጋገር አለባቸው። ሌላው የእስራኤል ኅብረተሰብ እኛን ያውቀን ዘንድ ባህላችንና ቋንቋችን በመድረክ ማቅረብ አለብን” በማለት አምሳሉ ቃለ መጠይቁን ያጠቃልላል።

ክቡር ነው አዕማችሁ በአምሳሉ መሐሪ
የታሪክ አሃዱ ቅድስት ሃገሩን፤
በውስጡ ሰንቆ የዘመን ሕልሙን፤
የዕድህዋነት ዝና ኩራቱን፤
የይሁዳዊነት ነፃ ሰውነቱ፤
እምነትን የማክበር ወኔ ጀግንነቱ፤
የመደጋገፍ ኅብረት አንድነቱ፤
የታሪክ ምስክር የባህል ትውፊቱ፤
እንደወጣ ቀረ ሳይዘጋ ቤቱ፤
በሃዘን ቆርምዶ የወለደ አንጀቱ።
ተራራውን ወጥቶ ቆልቆለቱን ወርዶ፤
በእሾክ አሜኬላው በጊንጡ ተራምዶ፤
የቆየ ክብሩንም ለወንበደ አዋርዶ፤
አልፈራም ጨለማን ወይም ሐሩሩን፤
ጋራ ሽንተረሩን ሸለቆ ዱሩን፤
የእግዚአብሔር ቃሉን ሕጉን
በማስታወስ፤
“ጸሎትንም ስማ!” ብሎ በማወደስ፤
“ኤሎሄ ኃይሉ የፍጥረታት ንጉሥ፤
ጉዞደን አቃናው እንባዬ ይታሰብ።
ሞቴን ከተግባራ አዋቀሁ” ብሎ፤
በብርድ ተኮራምቶ በሙቀት ተቃጥሎ፤
ብዙ ሺህ ወገን ነው የቀረው ተጥሎ።
ከትዝብት ማኅደር ከጉዞው መዝገብ፤
በእንባ መስታወት በልብ ብሌን፤
ክቡር ነው አዕማችሁ አሁን
ሲታሰብ።
እህል እንዳላችሁ ውኃ እንደጠማችሁ፤
ኢየሩሳሌምን እንደደፈቃችሁ፤
በሸሽታ በረሃብ ጭዳ የሆናችሁ፤
ሕፃን ሽማግሌ በሞት የቀራችሁ፤
ለዱር ለአራዊቱ ሲሳይ የሆናችሁ፤
በወርቅ ተጽፏል አኩሪ ታሪካችሁ።

שם השורשים, כאן הזהות

"מאז שחזרתי מאתיופיה, אני יותר מעריך את המשפחה שלי ואת החיים בישראל", אומר שלומי מקונן, שיצא עם משלחת נוער לחקור את שורשיו << המסע הזה הצליח לחבר את הצעירים, רובם צברים שאינם דוברים אמהרית, לעבר של הוריהם ולהווה שלהם

מאת גרמאו נגיסטו | ידיעות נגה

בוצת נערים ונערות, המונה 13 חברים, רובם צברים, שבקושי מבינים את שפת הוריהם, היה חלום משותף: לעשות מסע שורשים לאתיופיה, הארץ שממנה באו הוריהם.

בזכות תוכנית ייחודית לנוער, שמפעיל תחום קידום נוער במשרד החינוך ועיריית ראשון לציון, החלום הזה התגשם. הנערים והנערות יצאו מראשון לציון למסע בן שמונה ימים באתיופיה, לכירור זהותם האישית, המ-שפחתית, הקהילתית והלאומית.

לחפש את הקבר של סבא

נפגשנו עם חלק מחברי הקבוצה, שחזרו מהמסע, ושוחחנו איתם על חוויותיהם. שרה סבהט, מבטאת את תחושות רוב ח-ריה: "בנחיתה קיבלנו הלם. לא היינו מוכנים למה שחיכה לנו. אנחנו צברים, והיה קשה לראות איך חיו הורינו. אבל אחר כך ראינו את הצדדים הטובים שיש באתיופיה – הנר-פים היפים, האנשים שקיבלו אותנו בשמחה ובאהבה גדולה".

עבור שלומי צגאי, מסע השורשים הזה היה מוחשי ומרגש במיוחד. סבו נטמן בבית העל-מין בוולאקה, והוא ידע שמשפחתו מחפשת זה שנים רבות את הקבר. שלומי לא יודע לקרוא אמהרית, אבל זה לא מנע ממנו לתור אחר מקום מנוחתו של סבו. הוא גייס תושב מקומי להתלוות אליו, עבר בין המצבות וביקש מהאישי שיקרא את הש-

מות הרשומים על המצבות. עד ששמע צליל מוכר. שלומי מספר בהתרגשות: "פתאום קראו את השם של סבא שלי. ואז עמדתי ליד הקבר

וביט מנגיסטו וורקו: "המסע מחזק את הקשר למסורת, למורשת ולתרבות, ודרכן את הזהות היהודית והישראלית ואת תחושת ההשתייכות"

ואמרתי קדיש".

שלומי מקונן, כמו רוב חבריו, מדגיש: "הטיול לאתיופיה עזר לי להבין מאין המשפ-חה שלי הגיעה. אני מעריך את המשפחה שלי, שעשתה דרך קשה בחיים, וגאה בהורים שלי. מאז שחזרתי מאתיופיה, אני מעריך עוד יותר אותם – ואת החיים בישראל".

שנה של הכנות

ענבר סהר, עובדת סוציאלית שעובדת בקי-דום נוער בראשון לציון, מלווה את הקבוצה זה למעלה משנה, יחד עם המדריך אסף אייל. הם עברו עם הנערים והנערות חודשים ארוכים בהכנתם לקראת המסע לאתיופיה, בשיתוף עם גילה בן בסט, מנהלת אגף לטיפול וקידום נוער וצעירים בעירייה. ענבר: "המסע היה מאוד מרגש ומשמעו-

תי לחברי הקבוצה, וגם עבורי. הוא חיזק את הקשר שלהם להוריהם. הם התנהגו למופת. נפגשנו עם היהודים, המחכים בגונדר והחור-למים לעלות לישראל.

"חברי הקבוצה התרגשו מאוד לדבר עימם, ולמדו להעריך את הקשיים שעברו הוריהם בדרכם לארץ".

"את החוויה המרגשת השיגו הצעירים הרבה בזכות עבודתם הקשה. כל השנה הם השתתפו בתוכניות הכנה, שכללו לימוד ההיסטוריה של הקהילה ותרבותה, זהות יהודית ושייכות.

"שילבנו בתהליך גם סדנת וידיאו וצילום, ובידע שרכשו הם צילמו תמונות והוציאו לוחות שנה עבור עובדי בנק לאומי ועובדי עיריית ראשון לציון. הם עברו קשה במשך חופשת הקיץ והרוויחו כסף, ששימש לכיסוי חלק מהוצאות המסע".

כל חברי הקבוצה ציינו, שהעבודה הקשה שלהם למימון המסע תרמה מאוד לגיבוש הקבוצה. זה גם נתן להם הרגשה טובה, שהם שותפים בהוצאות הכספיות, שהם יכולים לתת ולא רק לקבל.

מסרים של שיווין

לוחות השנה, שעיצבו חברי המשלחת וש-סייעו במימון המסע, מלווים בתמונות ובמש-פטים קצרים. אלו מלמדים על התהליך שע-ברו בעיצוב זהותם היהודית והישראלית, וגם מבטאים את האופן שבו הם רואים את החיים. שלומי מקונן, שבחר לעטר את חודש ינואר בתמונתו של התול, מסביר: "בחרתי לצלם התול, כי אני רואה בישראליות סוג של התול רחוב. הוא שורר את הקשיים, וכשצריך –

שולף ציפורניים, נלחם ומתמודד". השאיפה לחברה שיוויונית ונטולת הבדלים על רקע עדתי ורתי, תופסת מקום נכבד בקרב הצעירים. ניצן טדלה, שצילמה שני ילדים משחקים כדורגל – ילד שחור וילד לבן, כות-בת מתחת לתמונה: "משחק כדורגל שכונתי, שבו משתתפים ילדים מכל העדות, ללא הבדל צבע ודת. הייתי רוצה לראות יותר משחקים כאלו, שבהם כולם שווים".

צעירים אחרים נאחזים בסמלים לאומיים ורתיים, כדי לחוש שייכות לחברה הישרא-לית. שלומי מקונן כותב תחת צילום של בית כנסת: "בית הכנסת הגדול והעתיק בראשון לציון הוא החיבור הרוחני של תושבי העיר.

שרה סבהט: "אנחנו צברים, והיה קשה לראות איך חיו הורינו. אבל אחר כך ראינו את הצדדים הטובים שיש באתיופיה"

הדת מאפשרת לי להרגיש שייך". ווביט מנגיסטו וורקו, מפקחת ארצית לנוער יוצא אתיופיה באגף לקידום נוער שבמשרד החינוך, ממליצה: "המסע הוא חוויה עמוקה, שכל נוער יוצא אתיופיה צריך לעבור אותה. זה מחזק את הקשר והשייכות למסורת, למור-רשת ולתרבות, ודרכם את הזהות היהודית והישראלית ואת תחושת השתייכות".

בגישה חמה עם קרובת משפחה

ממתקים למקומיים

מירב חזן, צגאנש אברהם עם המחנכת

זו לא עבודה, זאת שליחות

הדס גרמאי, מגשרת מרכז ההיגוי בנאר שבע, לא עובדת רק
בבית הספר <<< אם צריך, היא תלך למחלקת הרווחה, לחברת
החשמל או לכל גורם שיכול לעזור למשפחה להיחלץ מהמצוקה

נוך מיוחד, בכל שנה יש לו זכות לחזור להיבחן, כדי לבדוק אם אפשר להחזיר אותו לכיתה רגילה. אני נלחמת להוציא ילדים מהחינוך המיוחד ולשלב אותם בחינוך הרגיל, וזאת אחרי שאני משוחחת עם המורים, ההורים והתלמיד עצמו.

בכלל, אני רואה בעבודתי, כמגשרת, עבודה עם שליחות, החורגת מעבר לבית הספר והלימודים. חשוב לי לחזק את המוטיבציה של התלמידים ללמוד, את האמונה ביכולתם להצליח. חשוב לי לגרום להורים להיות מעורבים יותר בחינוך ילדיהם, ובמקביל לעבוד עם צוות בית הספר, כדי שילמד להכיר את ילדי הקהילה ויפגין אמון והכרה ביכולות שלהם.

ההורים, שאני מזמינה לבית הספר, באים עם המון בעיות כלכליות ומשפחתיות. אני עוזרת להם, כדי שיהיו פנויים להשקיע בילדים שלהם. אני הולכת איתם ללשכת הרווחה או לגורמים אחרים, כדי שיטפלו בבעיות שלהם. לדוגמה אביא סיפור של אמא, שילדיה לומדים אצלנו. הבן הבכור היה בבית הסוהו, והוא סובל מבעיות נפשיות קשות ומטופל בתרופות. באחרונה שוחרר מהכלא, חזר הביתה והוא מפגין אלימות ומאיים על בני המשפחה. יצרתי קשר עם שיקום האסיר, כדי שימצאו לו מקום מגורים ומסגרת שיקום מתאימה.

מקרה אחר הוא של משפחה, שיש נגדה צו הוצאה לפועל. ניתקו להם את החשמל, המים וגז. הלכתי עם האשה לחימום השונים, כדי שיחברו אותה לשירותים החימום הללו, ואז פנינו לרווחה ולחברה שמספקת ארוחות חמות, כדי שתקבל את הסיוע המתאים.

אלו רק דוגמאות, שיכולות להמחיש את המורכבות והרגישות שבעבודת המגשרת. לצערך, לא תמיד יודעים להעריך זאת.

הדס גרמאי

מגשרת חינוכית של מרכז ההיגוי בנאר שבע

ב מקרה ג' בבאר שבע לומדים צגאנש אברהם ומיכאל פרדה. שניהם תלמידי מורים מהקהילה, בעלי מוטיבציה גבוהה להצליח ועם אחריות אישית גדולה. אני מביאה אותם כדוגמה לכך, שאפשר להתגבר על קשיים ולהגיע לבגרות מלאה.

אליסה בנימינוב, רכזת שיכבה י', שבה למדו אברהם ומיכאל בשנה שעברה: "כאשר יש לנו ילדים כאלה, אנחנו יכולים לעזור להם הרבה. אך קודם כל, התלמיד צריך לרצות להגיע להישגים. מיכאל פרדה הגיע אלינו לפני למעלה משנתיים ממסגרת של חינוך מיוחד. היום הוא לומד בכיתה רגילה, הניגשת לבגרות טכנולוגית מלאה.

"השאיפה שלנו בבית הספר היא להגיש את כל התלמידים לבגרות מלאה, אבל אנחנו מודעים לכך, שיש תלמידים שיתקשו להשיג בגרות מלאה. לכן אנחנו מאפשרים לגשת לבגרות טכנולוגית, שעזמה יוכלו ללמוד לפני הצבא במכי"ל טכנולוגית של חיל האוויר בכיתות י"ג-י"ד ולקבל תעודה מקצועית.

צגאנש לומדת בכיתה אומ"ץ, במסלול של בגרות מלאה. תלמידי הכיתה מקבלים סיוע רב והרבה שעות תגבור, כל תלמיד לפי צרכיו. ענבל יצחקי, המחנכת של צגאנש בשנה שעברה, משבחת אותה: "אני מלמדת אותה היסטוריה. זאת נערה יוצאת מהכלל, היודעת להעריך את המאמץ שמשקיעים בה. יש לה מוטיבציה ללמוד, היא אחראית ומסורה. היא גם נשארת אחרי הלימודים כדי לעזור לתלמידים אחרים. היא תמיד מוכנה לתת יד, מאוד נעימה ומנומנת".

כמגשרת, אני מאוד משתדלת לעזור לתלמידי ולתווך בין ההורים לבית הספר ובין התלמידים לצוות. אני רוצה להיות כתובת לכולם - להורים, לתלמידים ולצוות. אני מתרגשת לראות תלמידי, שלא מזמן עלו לארץ, בעלי מוטיבציה כל כך חזקה להשתלב ולהצליח. תענוג לעבוד עם תלמידים כאלה. הם ההוכחה לכך, שאם רוצים, ניתן להתגבר על הקשיים ולהצליח.

אני בעד, שההורים יסכימו לערוך אבחונים לילדים, אך עם זאת, ישארו תמיד עם היר על הדופק. יש ילדים, ששוקקים לחינוך מיוחד ושהוא עוזר להם. ויש היכור לים ללמוד בכיתה רגילה ורק לקבל סיוע. חשוב שההורים יידעו, שגם אם הילד שלהם בחי-

“שפחה” נהנה הנהלתו דאגה לשפחה שפחה הנהלתו!!

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

הנהלתו דאגה ל... “שפחה”

גרמאי עם מיכאל פרדה והמחנכת אסתר

הצלחתי לאתר את האב, וסיפרתי לו
מה קורה לילדים שלו. הוא התרגש ובכה.
אחר כך הפגשתי אותו עם בנו. הילד בכה,
ומאוד שמח לראות את אביו

דנים בהיסטוריה של ביתא ישראל. המתנדבים עם ח"כ מולה

מאמריקה לגדרה, כדי להתנדב

שישה אמריקאים צעירים נחתו בגדרה, כדי לתגבר את האנגלית של תלמידים מהקהילה ולסייע בשאר הפרוייקטים של "חברים בטבע" <<< ואין שהגיעו לשכונה, הם כבר הרגישו בבית

ומשתתפים במפגשי בית המדרש. במהלכם אנחנו לומדים טקסטים מהמשנה וממסכת אבות, ודנים בהיסטוריה של ביתא ישראל ובתרבותה. במסגרת זאת, נפגשנו עם דמויות חשובות מהקהילה, כמו חבר הכנסת שלמה מולה ועם עורך דין מעמותת טבקה. אנחנו גרים, כאמור, בגדרה. קבלת הפנים, שזכינו לה בשכונה ובדירה, היתה מרגשת במיוחד. נתנו לנו הרגשת בית. לכן אנחנו נהנים מאוד להיות כאן, ובר"גים ידירות נפלאה עם אנשי הקהילה.

אם אתם רוצים לשמוע קצת יותר על התוכנית של יה"ל ושל עמותת חברים בטבע, אתם מוזמנים להיכנס לאתרים: www.friendsbynature.org (עמותת חברים בטבע - העצמה קהילתית), www.yahelisrael.com (יה"ל - יוזמה התנדבות ולמידה בישראל).

רחל, רייצ'ל, זלניק

הקהילה; בית מדרש לכוגרים, שבו לומדים קטעים מהמקורות; חדר מחשבים לילדים ועוד. הרגש הוא על לימודים ופעילויות חברתיות ומניעת אלימות בקרב בני הנוער, תוך העצמת הקהילה וגישור בין הדורות. העמותה פועלת בחמישה יישובים - גדרה, רא"ש שון לציון, יבנה, בית שמש וקרית מלאכי. כל גרעין מורכב ממתנדבים צעירים, מבוגרים וממשפחות הגרות בשכונה.

אנחנו, המתנדבים מטעם יה"ל, נותנים את חלקנו בתוכנית שיעורי בית בבית. אנחנו הונכחים ומלמדים את הנוער אנגלית. כל אחד מאיתנו גם צמוד למרדכי מ"חברים בטבע", וביחד מעבירים פעילויות לנוער במפגשים קבועים אחת לשבוע. חלקנו גם עוזרים בגינות הקהילתיות, כשהמטרה היא להרחיב את הפרוייקט לבתים נוספים.

במהלך השבוע אנחנו לומדים עברית באולפן

ה קרה בסוף ספטמבר. שישה חברים צעירים נחתו בישראל עם מזוודות ביד והיוך רחב על הפנים, מוכנים להתחיל חוויה מיוחדת. החוויה הזאת נקראת יה"ל - יוזמה, התנדבות ולמידה בישראל.

מדובר בתוכנית חדשה לתקופה של חמישה חודשים, שבמסגרתה אנחנו מתגוררים בשכונת שפירא שבגדרה, על מנת להתנדב בקהילה. מתנדבי יה"ל, כמונו, מגיעים מארצות הברית.

תוכנית יה"ל נערכת בשיתוף עם עמותת חברים בטבע של הגרעין הקהילתי בגדרה. "חברים בטבע" הוקמה ב-2005, במטרה לשלב את יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית, בשיתוף עם הקהילה עצמה. העמותה מפעילה תוכניות שונות, כמו שיעורי בית בבית; מועדון נוער עם פעילויות חינוכיות ותכניות; גינות קהילתיות, שמטופחות על ידי בני

מקבלת אהבה

היא גילתה את חוכמת הקבלה, ומאמינה שמשם תבוא הישועה

לאחר חיפושים רבים של משמעות וטעם החיים, הגעתי לחוכמת הקבלה. בדרך עברתי חיפושים בדת ובשיטות מיסטיות ומדיטציות שונות, עד שלפני שש שנים גיליתי אותה. מאז אני עוסקת ולר"ג מדת את חוכמת הקבלה.

הקבלה עוזרת לי להסתכל על המציאות בפרספקטיבה רחבה ולבנות גישה נכונה לחיים. ההיכרות עם חוכמת הקבלה השפיעה עליי ביחסי עם המשפחה, החברה, העבודה, המדינה והעולם. מאז אני נמצאת בסביבה, שיש לה מטרה אחת - להביא אהבה וחיבור בינינו.

אני מספרת זאת מתוך רצון, שבני הקהילה יכירו את חוכמת הקבלה. זוהי חוכמה מרתקת, שוקקת חיים, הפתוחה לכל אדם. היא נותנת מענה למשברים, הפוקדים את האנושות, בכל מיני תחומים - טכנולוגיה, מדע, חינוך, רפואה, אקולוגיה, כלכלה, יחסים בין בני אדם, ריקנות פנימית, ייאוש, סמים ואלימות. אני בטוחה, שחוכמת הקבלה יכולה לתת מענה ופיתרון לקהילה, בשאלות שמעסיקות אותה.

הרב ד"ר מיכאל לייטמן, מייסד וראש "קבלה עם" ללימוד ולהפצת חוכמת הקבלה, חיבר למעלה מ-30 ספרי קבלה, שתורגמו לשפות רבות. הוא מעביר מידי יום שיעורי רים והרצאות, המשודרים בשידור חי ברשתות טלוויזיה שונות וברשת האינטרנט. הרב הוא דוקטור לפילוסופיה ופרופסור לאונטולוגיה ולאפיסטמולוגיה.

אחד מהעקרונות, לפי שיטתו של הרב לייטמן, אומר "לחנוך לנער לפי דרכו". כלומר, כדי לחנך את דור העתיד, שיגדל מאושר ויהיה ברוך מוניה עם סביבתו, יש לדעת מה יהיו התנאים, שבהם דור זה יחיה בעוד עשרות שנים. לצערנו, אנחנו לא יכולים לדעת מה יקרה בעוד רגע, ולכן עלינו להיעזר בחכמי הקבלה. לילדים יש רצונות ורעיונות מפור"ג תחם הרבה יותר משלנו. ילדי המאה ה-21 רוצים, קודם כל, להבין לשם מה הם חיים, ורק לאחר מכן להמשיך בחיים. אם ברצוננו להתחיל באמת בפיתרון בעיית החינוך, במקום לטפל בסימפטומים, עלינו לגשת היישר אל שורש הבעיה.

מחובתנו, בתור הורים, לחפש יחד איתם את התשובה לשאלה שמטרידה אותם. חשוב לגרום לכך, שיהיה שקט בבית, שתהיה שותפות בין ההורים והילדים - שותפות רוחנית בין הבעל לאשה ובין לבין ילדיהם. אני מאמינה, שדרך לימוד חוכמת הקבלה נוכל להגיע להתפתחות הרוחנית באנושות. התנועה פתוחה לכל אדם, ללא הברדל דת, גזע, גיל או מין.

אסתר טדלה, קריית ים
פרטים בטלפון: 059-509-1700

להחזיר את הסמכות שהלכה לאיבוד

אין אפשר להמשיך לקיים חיי משפחה, כשהילדים אינם מדברים את שפת ההורים, וההורים אינם מבינים את התרבות כאן? <<< וורצ'אדר קרן אגניהו, מהמכללה למינהל בראשון לציון, מציעה פתרונות

מידרדרים ומגיעים לשוטטות, לאלכוהול, לסמים ולפשע. דבר שלא היה באתיופיה. מה ניתן לעשות?

לדעת, צריך להפעיל תוכניות העצמה והדרכה להורים, שיביאו לשיפור התקשורת בין הורים לילדים ולהיזוק מעורבותם בחיי ילדיהם. יש לתת כלים להורים, ולעודד אותם לשמור על סמכותם, ויחד עם זאת לתת לילדיהם הרבה חום, אהבה ועצמאות. צריך לקבוע כללים להתנהגות בתוך המשפחה, בשיתוף עם הילדים, לתת להם יותר תמיכה ופחות להעניש אותם.

כמו כן, יש להכניס לתוכנית הלימודים נושאים הקשורים בתרבות ובהיסטוריה של יהדות אתיופיה, כדי שילדי הקהילה לא יתביישו בזהותם ובמוצאם.

וורצ'אדר קרן אגניהו, המכללה למינהל, ראשון לציון

קיד מוגדר, ובאחריותו היה למלא אותו. האב היה הסמכות העליונה בבית. בישראל המצב שונה, כך שהרבה הורים איבדו את הסמכות והכוח שהיו להם באתיופיה.

התקשורת בין ההורה לילד נפגעה, כי ההורים לא מדברים בשפה שבה ילדיהם מדברים. יוצא מכך, שהילדים לא מבינים את ההורים, וההורים לא מבינים את ילדיהם. הילדים לומדים את התרבות המקומית, שהיא שונה לגמרי מהתרבות באתיופיה. ההורים נשארים מאחור, משום שקשה להם ללמוד את השפה ואת התרבות המקומית. הם נעשים תלויים בילדיהם, ונוצר מצב שהסמכות עברה לילדים.

ההורים המיואשים מאשימים לא פעם את בתי הספר ואת הממסד, ומעבירים אליהם את האחריות על חינוך ילדיהם. אבל זה לא עובד, כי אף אחד לא יכול למלא את תפקיד ההורים, ומי שנפגע הם הילדים. לא אחת, ילדים אלה

רבה משפחות יוצאות אתיופיה נמצאות במשבה, בגלל השוני הגדול בין החיים בישראל לבין החיים באתיופיה.

לפעמים, המחיר שאנחנו משלמים על השוני הוא יקר מאוד, והוא מורגש מאוד בתוך המשפחה. לא פעם, ההורים מאבדים את הביטחון ביכולת שלהם להיות הורים בעלי סמכות. הם מרגישים שאיבדו את השליטה על ילדיהם, בעיקר על אלו שבגיל ההתבגרות.

הסתגלות של ההורים לסביבה החדשה קשה לעומתם, הילדים מסתגלים מהר יותר, אך לא אחת במחיר אובדן זהותם וביטחונם העצמי. הם מתרחקים מתרבות ההורים, ויחד עם זאת, לא תמיד מרגישים שייכים לתרבות הישראלית. הקושי שלהם בא לידי ביטוי במרד נגד ההורים, נגד המורים ונגד כל מי שמנסה לעזור להם. באתיופיה לכל אחד מבני המשפחה היה תפקיד

תעסוקה

אם ואחות

“אני נחשפת בעבודה לחולשתו של האדם. היא ממחישה לי שאנחנו זמניים בעולם הזה, ולכן צריך לעשות מקסימום דברים טובים” <<<
יפית עלמשט-סמאי, אחות מוסמכת בבית החולים קפלן, מצליחה להגשים את עצמה בעבודה וגם לגדל משפחה

ואת בני משפחותיהם. למרות שלפעמים אנחנו, יוצאי אתיופיה, מרגישים זרים במדינה ובארץ שלנו, אני חושבת שצריך להסתכל על הצדדים הטובים בחברה ובמדינה.
“אני מסתכלת פנימה ובדקת איפה אני יכולה להשתפר, במקום להסתכל החוצה ולהאשים אחרים בקשיים שיש לנו”.

החינוך מתחיל מהבית

מה המסר שלך לבני הקהילה?
“שישקיעו בלימודים ושילמדו במסודות לה- שכלה גבוהה. אם לא נלמד, נלך אחורה. הלמידה תביא לשינוי אמיתי. אם הנוער שלנו יידע לתת, הוא גם יקבל בחזרה.
“זאת לא חוכמה גדולה רק לקבל ולהתלונן, בלי שום נתינה. מכך הגאולה לא תבוא. היא תבוא, אם נעבוד קשה, נפרנס את עצמנו, נתנדב וניקח אחריות על העתיד שלנו.
“העצה שלי להורים, שיגלו עירנות למה שקור- רה לילדיהם. הבאנו אותם לעולם, ואנחנו צרי- כים לקחת אחריות מלאה עליהם, ולא לצפות שמערכות החינוך והגופים הממשלתיים ידאגו להם. החינוך מתחיל מהבית.”

“נלחמתי שהבית שלי יתקבל לבית ספר פרטי, למרות שזה מחייב אותנו בהוצאה כבדה, ומאלץ אותנו לקצץ במקומות אחרים. לחינוך האיכותי יש חשיבות קריטית בעיניי”.

מה השאיפות המקצועיות שלך?

“אני שואפת ללמוד לתואר שני, וכשהילדים יגדלו, אני רוצה לנהל מרפאה. בינתיים אני משקיעה בפרחים שלי, בילדים שלי. כשלמדתי באוניברסיטה הכרתי מישהי, שלמדה לדוקטורט ובמקביל עבדה והתנדבה. היא בשבילי מודל ודו- גמא לכך, שהשמיים הם הגבול.
“כשאני נתקלת בקושי, היא עולה בעיני רוחי ומוזכירה לי שעם כוח רצון אפשר להגיע רחוק”.

הלמידה תביא לשינוי אמיתי. עלמנאש סמאי

חדים. בעבודה אני נחשפת לחולשתו של האדם, הממחישה לי בכל יום מחדש שאנחנו זמניים בעולם הזה, ולכן צריך לעשות מקסימום של דברים טובים.

“מאז שאני אחת למדתי להעריך הרבה יותר את עצמי זה שאנחנו חיים. זאת הסיבה, שהחלטתי להתנדב במסגרות של סיוע לנוער במצוקה ובה- כוונה של ילדים צעירים ללימודים.”

“כאחות וכאשה אתיופית, אני מודעת לכך שאני משמשת כראי וכשגרירה של הקהילה. לא פעם אני מתאמצת פי כמה ממה שדורשת העבו- דה, אני מהווה ארון קשבת ומעודדת את החולים

כך שאני לא זמינה אליהם במאה אחוז, ושלעיי- תים אני מחמיצה אירועים משפחתיים. אבל אני מפצה אותם בשעות שאני איתם. אנחנו ממצים זמן איכות יחד בפעילויות ובמשחקים, בהכנת שיעורי בית ובקריאה, ולא בהסחת דעת על ידי הטלוויזיה או אמצעי בידור אחרים.”

מה האתגרים העיקריים שאת מתמודדת איתם בעבודתך, והאם למוצא שלך יש הש- פעה?

“כאחות, מוטלת עליי הרבה מאוד אחריות. אני נמצאת בגופי ובנפשי בעבודה, שהיא די- נאמית ומחייבת אותי להיות עירנית עם חושים

מאת יאלוו סבהט | ידיעות נגט

היות אחות זה מקצוע מבוקש, הדורש לימודים קשים, שעות עבודה לא שיגרתיות ומסירות רבה. יפית עלמשט-סמאי, אחת בכירה בכירורגיה ב' בבית החולים קפלן בר- חובות, היא אות ומופת למסירות כזאת.
יפית עלתה לארץ ב'1983, נשואה ואם לשלו- שה ילדים. היא עובדת בבית החולים קפלן כבר למעלה מתשע שנים, ובנוסף מתנדבת בקהילה.

אחריות לחיים

נפגשתי עם יפית, כדי ללמוד ממנה איך היא מתמודדת עם המחויבויות שלה כאם וכרעייה, עם הקריירה שלה כאחות ראשית, ועם פעולות ההתנדבות.

מדוע החלטת להיות אחות?

“כשסיימתי את השירות הצבאי, לא מצאתי את עצמי. אומנם לא היתה לי תעודת בגרות מלאה, אך השלמתי אותה תוך שנה. בהמשך הלכתי ללמוד באוניברסיטת בר אילן פסיכולוגיה ומד- עי המדינה, אבל לא כל כך התחברתי ללימודים. במקביל ללימודים עבדתי בבית אבות.
“העבודה עם המטופלים והשיפור במצבם נתנו לי סיפוק אדיר, וכך החלטתי ללמוד להיות אחות מוסמכת בבית הספר לאחיות רבקה זיו, בצפת”.

כיצד את משלבת בין המשפחה לבין הע- בודה כאחות, הדורשת שעות עבודה ארוכות ולא שיגרתיות?

“לפני שהתחתנתי הזהרתי את בעלי, שהוא הולך להתחתן עם אשה הנשואה למקום עבודתה. הוא לא נבהל מזה, אלא גילה הבנה למחויבויות שלי לעבודה. בורכתי כבעל תומך ובמשפחה עו- טפת.”

“זה עדיין לא אומר, שאין לי נקיפות מצפון על

የወላጆች ኃላፊነት

በዶ/ር አንበሴ ተፈራ የ“የዲያት ንጋት” ዘጋቢ

ብዙ አት-ድ-ድ-ድን ቤተ-ሰቦች በአት-ድ-ድ-ድና በእስራኤል መካከል ባለው የባህል ልዩነቶች የተነሳ ትልቅ ቀውስ ላይ ይገኛሉ ማለት ይቻላል። አንዳንድ ጊዜ ይህ የተነሳ የሚከፍሉት ዋጋም ከፍተኛ ነው። ይህንን በተመለከተ ሪፖርት ለጽዮን በሚገኘው የአስተዳደር ሥራዎች ጥናት ኮሌጅ የምትገኘውን ኬሬን አገኘሁን አነጋግረን ነበር። እርስዎ የምትለውን እኛም አንዳንድ ተጨማሪ ሐሳቦች ያከልንበትን ቃል መጠይቅ ከዚህ በታች እንደሚከተለው እናቀርባለን።
ጥያቄ:- የወላጆችና ልጆች የኃላፊነት ስሜት ልዩነት ምክንያቱ ምንድን ነው?
ኬሬን:- “እስራኤል አገር ውስጥ ወላጆች በራስ የመተማመን ስሜታቸውን እንደዚሁም ኃላፊነታቸውን አጥተዋል። ልጆቻቸውን የመቆጣጠር ችሎታ እንደሌላቸውም ይሰማቸዋል። ስለሆነም ወላጆች ራሳቸውን ለአዲሱ አካባቢ ማስማማት ከብደታቸው በተቃራኒው ልጆች ራሳቸውን ከአዲሱ አካባቢ ጋር ቶሎ ማግኘትና ማስማማት ይችላሉ። ይህንን በሚያደርጉበት ጊዜ ግን ከባህላቸውና ቋንቋቸው ርቀው ወይም ተነጥለው ነው። በሌላ በኩል ደግሞ ሁሉም ወጣቶች ከእስራኤል ባህል ጋር የተቆራኙ ነው ማለት አይቻልም።

ይህ የወጣቶች የባህል አለመጣጣም በተለያዩ መንገዶች ይገለጻል ወይም ይንጸባረቃል። ለምሳሌ ያህል በወላጆቻቸው መምህራናቸውና ሌላም ሊረዳቸው በሚፈልግ ሰው ሁሉ ላይ ያምጻሉ።
ጥያቄ:- የወላጆች ኃላፊነት ጨርሶ የጠፋው ለምንድን ነው?
ኬሬን:- “አት-ድ-ድ እያለን እያንዳንዱ ሰው የተወሰነ ኃላፊነት የነበረው ሲሆን ይህንን ኃላፊነቱን መወጣት ነበረበት። በአት-ድ-ድ ቤተ-ሰብ ውስጥ ዋናው ኃላፊ የቤቱ አባወራ የሆነው አባት ነው። እስራኤል አገር ውስጥ ግን ባለው የጾታዎች እኩልነትና የወላጆች አዲሱን ቋንቋና ባህል ባለማወቅ ምክንያት ሁኔታው የተለየ ነው። በመሆኑም ብዙ ወላጆች አት-ድ-ድ ውስጥ የነበራቸውን ኃላፊነት እዚህ እስራኤል አገር ውስጥ አጥተዋል ማለት ይቻላል።
በልጆችና ወላጆች መካከል መግባባት የለም። ምክንያቱም ልጆች የወላጆችን ቋንቋ የማይናገሩ ሲሆን ወላጆችም በበኩላቸው የዕብራይስጥ ቋንቋን መናገር ስለማይችሉ ነው። ልጆች የእስራኤልን አገር ቋንቋና ባህል በፍጥነት ስማሩ ወላጆች ግን ወደኋላ ቀርተዋል። ምክንያቱም ለወላጆች አዲስ ቋንቋ መማርና የእስራኤልን ባህል መላመድ

ከባድ ስለሆነ ነው። በመሆኑም ቋንቋውን ካለማወቅ የተነሳ ወላጆች ለተለያዩ ጉዳዮች የልጆቻቸው ጥገኛ ለመሆን ተገደዋል።
ይህም ማለት በእስራኤል አገር ኃላፊነት ከወላጆች ወደ ልጆች ትከሻ ተላልፏል ማለት ነው። በአት-ድ-ድ ግን የተገባቢ ጠብ ነበር። ወላጆች መሪና መካሪ ሲሆኑ ልጆች ድምጻቸው እስከነጭራሹ አይሰማም ነበር። ምሳሌያዊ አነጋገሮቻችን ሳይቀሩ ይህንን የልጆች በታችነት ነው የሚያንጸባርቁት። ለምሳሌ ያህል “ልጅ ያባዘው ለራት አይበቃም” እና “ልጅ ከሞለበት ሽማግሌ አይውልም”።
ልጆች በእስራኤል ባህላዊ መንገድ ስለሚጓዙ የመጡበትን ባህል ረስተዋል ማለት ይቻላል። ተስፋ የቆረጡ ወላጆች ት/ቤቱንና ሥርዓቱን ሲወነጅሉ ይስተዋላሉ። እንደዚሁም የልጆቻቸውን የትምህርት ኃላፊነት የሚተውት ለትምህርት ቤቶች ነው። ነገር ግን ይህ አካሄድ ሊሠራ አይችልም። ምክንያቱም ማንም የወላጆችን ኃላፊነት ማሟላት አይችልምና ነው። በዚህም ሂደት የሚጉዱት ልጆች ናቸው። እነዚህ ልጆች ቀስ በቀስ የትምህርታቸው ውጤት ያሻሻላሉ። ዛሬና ዱርዩም ይሆናሉ። ለአልኩል፣ ለአደገኛ ዕጾችና

ይጋለጣሉ። ድርጊቶችምም ይጋለጣሉ።
ጥያቄ:- ይህንን ችግር ለመቅረፍ ምን ማድረግ ይቻላል?
ኬሬን:- “ይህንን ችግር ለመፍታት ወላጆችን ለማስተማርና ለመምራት የሚረዱ ፕሮግራሞችን ማዘጋጀት ያስፈልጋል። ይህም በልጆችና ወላጆች መካከል ያለውን ግንኙነት ለማሻሻል የሚረዱ ሲሆን በልጆቻቸው ሕይወት ውስጥ ንቁ ተሳትፎዎቻቸውን ለማጠናከር ይረዳል። ወላጆች የኃላፊነት ስሜት እንዲኖራቸው መገፋፋት የሚያስፈልግ ሲሆን ለልጆቻቸው ፍቅር እንዲያሳዩና ነጻነትም እንዲሰጧቸው ያስፈልጋል። ከልጆች ጋር በመተባበር ልጆች ማድረግ ስለሚችሉትና ስለማይችሉት ነገር ቁርጥ ያሉ መመሪያዎችን ማስቀመጥ ይኖርባቸዋል። ለልጆች ልዩ ድጋፍ መስጠትና በሚያጠፉበት ጊዜ አካላዊ ያልሆነ ቀላል ቅጣት መስጠት ያሻል።
እንደዚሁም በትምህርት ፕሮግራሞች ውስጥ ከአት-ድ-ድ-ድ ይሁዲዎች ባህልና ታሪክ ጋር ግንኙነት ያላቸውን ርዕሶችን ማስገባት ያስፈልጋል። ይህም ልጆች በአት-ድ-ድ-ድ-ድ ባህላቸው እንዲያፍሩ ይረዳል።”

הכיוון: מנהיגות

הלימודים במכון מנדל למנהיגות חינוכית הביאו את שמעון מנברו לפתח את המרכז לכשירות תרבותית << "ככל שנצליח ליצור שיכבה עבה של מנהיגות, כך תהיה לנו השפעה גדולה יותר על החברה הישראלית ועל הקהילה האתיופית

במעבר תרבותי, וכך פיתחתי את הפרוייקט האישי "המרכז לכשירות תרבותית - כלים וכי" שורים למפגשים בין תרבותיים". הרעיון היה לתת כלים מקצועיים בין-תרבותיים לנותני שירותים וללקוחות, הבאים מרקע תרבותי שונה. ליישום הפרוייקט החלטתי לצרף כשותפה את נעמי שמואל, וכך הקמנו את "המרכז לכשירות תרבותית", המתמחה בהקניית מיומנויות וידע מעשי, לקראת מפגשים בין תרבותיים בין אנשי מקצוע ואוכלוסיות במעבר תרבותי.

המרכז מעביר סדנאות, הנחיות, הרצאות, ימי עיון והשתלמויות, לאנשי מקצוע בתחום החינוך והחברה, וכן לקבוצות הורים וילדים.

ליצירת קשר אפשר לפנות אלינו בכתובת:

culturalcompetence1@gmail.com

הסיפור האישי שלי בא לעודד את בני הקהילה לנסות להתקבל לבית הספר למנהיגות חינוכית של קרן מנדל. לשמחתי הרבה, אני פוגש היום יותר ויותר מבני הקהילה, אשר חושבים ופועלים בכיוונים דומים.

אני בטוח, שככל שנצליח ליצור שיכבה עבה של מנהיגות מקצועית בתחומים מגוונים, כך תהיה לנו השפעה גדולה יותר על החברה הישראלית בכלל ועל הקהילה האתיופית בפרט.

שמעון מנברו, בוגר מכון מנדל למנהיגות חינוכית, מחזור י"ז

שינוי גם בקרב אנשי המקצוע. מנברו

חינוכית ע"ש מנדל", והצלחתי להתקבל אליו. במהלך הלימודים כל עמית מחוייב, בין השאר, בפיתוח פרוייקט אישי.

ניצלתי את הניסיון, שרכשתי בניהול פרוייקט "עצמאות". בחנתי אותו מחדש ונפגשתי עם גורמים העוסקים בעבודה בין-תרבותית ובאוכלוסיות

הישראלית.

איך הגעתי למכון מנדל?

את ההחלטה לנסות ולהצטרף למכון קיב"לתי לפני כשנתיים וחצי, כשהייתי בעיצומו של תפקיד מועניין ומאתגר - מנהל פרוייקט "עצמאות" לקידום משפחות יוצאות אתיופיה בירושלים, מטעם ג'וינט ישראל.

כמנהל הפרוייקט היה עליי לבנות תשתית ארגונית, מערכתית וקהילתית, שתתאים לצרכים המקומיים של בני הקהילה, ולהוביל את צוות הפרוייקט.

לאורך כל הדרך האמנתי, שהמטרה תושג רק אם נצליח לשנות את תפיסת העבודה של כל המערכות המעורבות בקליטת המשפחות, ובכך שהשינוי לא צריך להיות רק אצל הלקוחות, אלא גם בקרב אנשי המקצוע ונותני השירותים. המהלך נשא פרי וההצלחה היתה גדולה.

התהליך הזה דרבן אותי לחשוב צעד אחד קדימה. היה לי תואר שני בחינוך מהאוניברסיטה העברית בירושלים, אבל הרגשתי שהלימודים האקדמאים לא העניקו לי מספיק כלים להתמודדות עם המציאות בשטח. חיפשתי מסגרת לימודית, שתשלב בין הידע האקדמי לידע המעשי.

חברים המליצו לי לנסות את ה"מכון למנהיגות

יימתי הקיץ שנתיים של לימודים במכון מנדל למנהיגות חינוכית, ואני רוצה לספר לכם על הפרוייקט האישי, שהקמתי במסגרת הלימודים.

זהו מוסד מאוד יוקרתי בירושלים, שנבחרים ללמוד בו 20 מתוך מאות מועמדים, כולם אנשי חינוך וחברה בעלי ניסיון משמעותי בשטח ובוגרי תואר שני. הנבחרים מגיעים ממיגוון אוכלוסיות - חילונים, דתיים, יהודים וערבים.

הלימודים במכון היו אחת החוויות המשמעותיות בחיי. שנתיים ישבתי בכיתה עם אנשים מעניינים, שבאו מכל גווי הקשת של החברה הישראלית. השונות ברעות, בניסיונות, בזהויות, בסגנונות חיים של העמיתים - יצרה אוירה ליימודית ייחודית.

אחד הדברים שלקחתי משם הוא איך לצאת מהמקומיות ולראות תמונת מציאות גדולה ורחבה יותר. ההתפתחות האישית שלי לוותה במנחה אישי צמוד ובסגל אקדמי מהטובים שיש בארץ.

ביקרנו במערכות החינוך של המגזר הערבי, בקהילה החרדית לסוגיה, בערי הפריפריה השונות, בבתי ספר ייחודיים, במסגרות החינוך המיוחד ועוד. השתתפנו בימי עיון ובכנסים, שאליהם הוזמנו מרצים בעלי שם, ששיתפו אותנו בהתמודדויות עם סוגיות מורכבות של החברה

מעולם המחקר

אמהרית זו לא רק שפה

"החסך של ילדים מהקהילה, שאינם יודעים אמהרית או טיגרית, הוא לא רק שפתי, אלא הוא חסך רגשי" <<< זוהי אחת ממסקנות עבודת התיזה של סופרת הילדים נעמי שמואל <<< את ההשראה להשוואה בין החינוך באתיופיה לבין החינוך בישראל היא שואבת מהבית, בהיותה נשואה לבן הקהילה

מדור לרוח. דבר הפוגע קשה בקשר בין הילדים לבין הוריהם.

מה ניתן לעשות?

"בעבודה שלי אני מציעה פתרונות יישומיים, על מנת לשפר ולהדק את הקשרים בתוך המשפחה, ולהיצור מציאות המקבלת ומטפחת את הדור הצעיר וגם את המבוגרים. הדרך מבוססת על החוכמה והמסוגלות, הקיימת בבני הקהילה; כי התרבות העממית היא דינאמית, היא משתכללת ומשתנה, בהתאם לשינויים הנדרשים מהאדם במקום שבו הוא נמצא. זה לא אובדן, אלא התאקלמות.

"בפולקלור של יהודי אתיופיה יש מסורת של אומץ, של גבורה ושל חוכמת חיים, שהובילה אותם במהלך הדורות באתיופיה. והיא גם יכולה לסייע להם בדרכם החדשה בישראל."

את המחקר המלא של נעמי שמואל ניתן למצוא בספריית האוניברסיטה העברית בהר הצופים, במאגר המחקרים של העמותה למחקר איכותני באוניברסיטת בן גוריון, ובספרייה של מכללת דוד ילין. המחקר נמצא תחת הערך: שמואל, נעמי (2010) עבודת התזה: "מסורות החינוך של יהודי אתיופיה, דינמיקות של המשכיות ושינוי", האוניברסיטה העברית ירושלים.

ליצירת קשר עם נעמי - מייל:

naomis_books@yahoo.com

הדרך. בקיצור, ההורה צריך לפתח מנהיגות הורית פעילה, המתבססת על תקשורת הרבה יותר מילולית.

"לצערי, בישראל קיימת בעיה קשה של אובדן השפה - על תרבות, הפתגמים והסיפורים, שליוו את יהודי אתיופיה במהלך הדורות, והיוו כלי להעברת ידע ומסורת במשפחה. התיססה שלנו כלפי שפה ככלי תקשורת בלבד, מחמיצה את העיקר - שפה כתרבות, שהיא אוראלית בעיקרה, מכילה בתוכה כוח פעולה על העולם. ללא השפה, האנשים חסרי כוחות. כמו דבורה בלי עוקץ, או מתאבק ללא שרירים.

"החסך של ילדים מהקהילה, שאינם יודעים אמהרית או טיגרית, הוא לא רק שפתי, אלא הוא חסך רגשי ילד שלא יודע את שפת אמו, מפסיד את החוסן התרבותי, את העוצמה הקיימת במסורת שעברה

באתיופיה, על מנת לסייע להורים המגדלים את ילדיהם בארץ."

מה השוני הבולט בחינוך בין אתיופיה ל-ישראל?

"באתיופיה הורים והילדים היו הרבה זמן ביחד, והילד רכש ידע רב מהשהייה המשותפת, מהתבוננות שקטה בעשה סביבו. לא היתה למידה פורמאלית של כישורים ומיומנויות, הנחוצים לחיים. במקום זה, הילדים גדלו לתוך מציאות תרבותית, שאותה הפנימו מראויינים רבים ששוחחתי עימם אמרו: 'גדלתי לתוך זה', 'לא היתה הורכה. הלמידה היתה טבעית', 'אני לא זוכרת שהסבירו לי, ככה הבנתי מהחיים'."

ראל ההורה נדרש להדריך, להסביר ולפרש לילדים את המציאות. וכן להיות מעורב בתהליך שהילדים עוברים במערכת החינוך, החל מהגיל

"בפולקלור של יהודי אתיופיה יש מסורת של אומץ, גבורה וחוכמת חיים, שהובילה אותם במהלך הדורות. היא גם יכולה לסייע בדרכם החדשה בישראל"

מאת מערכת "ידיעות נגט"

עמי שמואל, סופרת, כתבה מספר ספרי ילדים על יוצאי אתיופיה.

במסגרת לימודי המא שלה באוניברסיטה העברית בירושלים, כתבה שמואל עבודת תזה בנושא: "מסורות החינוך של יהודי אתיופיה, דינמיקות של המשכיות ושינוי".

העבודה התמקדה בדרכי החינוך והתיפקוד של הורים באתיופיה, ובשינויים החלים עם המעבר לישראל, וכן בגיבוש כלים להורים.

נעמי, למה בחרת בנושא זה?

"אני נשואה לבן הקהילה, וביחד אנחנו מגדלים ארבעה בנים. תוך כדי המסע המשותף שלנו כהורים, הבנתי שמושגי היסוד שלנו, המגדירים משפחה, הורות, זוגיות, מחויבות וסמכות הורית - שונים מאוד זה מזה.

"התפיסה ההורית, כמו השקפת עולם, איננה בהכרח משתנה עם המעבר הבין-תרבותי והיא מעוגנת עמוק בתוך תרבות המוצא. לעיתים קרובות, ההורה המהגר נצמד לדפוסים המוכרים לו, גם אם אלה לא יעילים בסביבה החדשה. זאת הסיבה למשבר המשפחתי, המלווה את ההגירה. על כן, חשוב להבין את התפיסה התרבותית כלפי ילדים, ואת אופי החינוך המשפחתי, שהיה קיים

ባሩኽ ተገኘ ለኅብረተሰባችን ያበረከቱት አገልግሎት

ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች በሱዳን በኩል ያደረጉትን ጉዞ በምናወሳበት ጊዜ የአቶ ባሩኽ ተገኘን አስተዋጽኦ ሳይጠቅሱ ማለፍ አይቻልም። አንዳንዶቹ ብሔራዊ ጀግና ብለውም ይጠሯቸዋል። ምክንያቱም እሳቸው ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ወደ እስራኤል እንዲገቡ ሕይወታቸውን በሙሉ ስለታገሉ ነው። የሕይወት ታሪካቸው በገደልና በወኔነት ተግባር የተሞላ ሲሆን ፍርሃትን አያውቁም ነበር። የሕይወት ታሪካቸው በጌሬን አሳታሚ ድርጅት አማካይነት ከጥቂት ዓመት በፊት በእንግሊዝኛ ቋንቋ ታትሞ ወጥቷል። ባሩኽ ተገኘ ስለታሪካቸው የሚከተለውን በአጭሩ አጫውተውናል።

ኅብረተሰቡን ለማገልገል ያነጣጣዎት ምንድን ነው? ባሩኽ ተገኘ፡- “ያደግኩት እሚታዩ ከሆኑት አቶ ተገኘ ታምኖ ዘንድ ነው። እሚታዩ በአካባቢው በጣም የተከበረ ሰው ነበር። እኔን በፍቅር ተንከባክሶ ነበር ያሳደገኝ። እሚታዩ ዕብራይስጥ ማንበብ ስለሚችልና እኔም ዕብራይስጥ እንድማር ስለፈለገ አስተማሪ ቀጥሮልኝ ነበር። እኛ የፕሮፌሰር ታምራት አማካኝ ለመደራት ነን። እሳቸውም የአምቦበር ት/ቤት ከመከፈቱ በፊት ለኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች በውዛባ ት/ቤት ከፍተው ነበር። እሚታዩ በሕይወት ብዙ ጠቃሚ ነገሮችን አስተምሮኛል። ክርስቲያን ልጆች በሚደበድቡኝ ጊዜ አታልቅሱ።

ትክክለኛ ነኝ ብለህ የምታስብ ከሆነ ግን ዝም አትበል፤ ራስህን ለመከላከል ሞክር’ ይለኝ ነበር። እነዚህ ነገሮች በጭንቅላቴ ውስጥ ስለተቀረጹ በሕይወቴ ውስጥ ያላለፍኳቸውን ከባድ ነገሮች እንድጋፈጥና እንድታገል ኃይል ሰጥቶኛል።

በ1956 ዓ.ም. አቶ ዮና ቦጋለ ወደ ክፋር ባትያ ካስመጧቸው ሌሎች ወጣቶች ጋር በመሆን ባሩኽ ተገኘ ወደ እስራኤል ገቡ። እስራኤል ውስጥ ጥሩ ተስማምቶአቸው ነበር። ነገር ግን ሁሉም ነገር በ1964 ላይ ቆመ። ምክንያቱም ሁላቸውም ወደ ኢትዮጵያ ተመልሰው መምህራን መሆን ስለነበረባቸው ነው። ወደ ኢትዮጵያ ሲደርሱ ግን በጣም ተስፋ አቆራጭ ነገር አጋጠማቸው። ይህም የሆነበት ምክንያት የይሁዲ ት/ቤቶች በመዘጋታቸው ነው። በመሆኑም ሁሉም ለየግሉ ሥራ መፈለግ ነበረበት።

ባሩኽ ተገኘም እንደዚህ በማለት ታሪካቸውን ማውጋት ይቀጥላሉ። “ወደኢትዮጵያ ስመለስ ከነበረው ባህላዊ ሁኔታ ጋር ራሴን ማጣጣም አልቻልኩም ነበር። ምክንያቱም እስራኤል በማደጌ የእስራኤላዊነት ስሜት ይሰማኝ ስለነበረ ነው። ወደ እስራኤል መመለስ ፈልጌ ነበር። ነገር ግን አዲስ አበባ የሚገኘው የእስራኤል ኤምባሲ የመግቢያ ሺዛ ከለከለኝ።

ባለኝ የዕብራይስጥ ዕውቀት

ምክንያት ኢትዮጵያ የሚገኙ እስራኤላውያን ባለሙያዎች ሥራቸው ስኬታማ እንዲሆን በማለት ስተባበራቸውና ስረዳቸው ቆይቻለሁ። በተጨማሪም በሰሜኑ የኢትዮጵያ ክፍል በይሁዲዎች መንደር በተዘዋወርኩበት ወቅት የይሁዲዎች ኑሮ ምን ያህል ከባድ እንደነበረ አይቻልም። እነሱም የሆነ ኃይል መጥቶ ከዚህ ከባድ ኑሮ ነጻ እንዲያወጣቸው ይመኙ ነበር። የእነሱ ከባድና መራር ኑሮ ለኔ አልዋጥልህ አለኝ። በመሆኑም የሕይወቴ ዓላማ አድርጌ የተነሳሁት ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ነጻ ለማውጣት ነበር”።

በ1970 ዓ.ም. ባሩኽ ተገኘ በጣም ውስብስብና አስቸጋሪ በሆነ መንገድ ወደ እስራኤል ተመልሰው ገቡ። ወደእስራኤል ከገቡ ጊዜ ጀምረውም ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ወደ እስራኤል ለማስመጣት ያሳስሰሰ ጥረት አድርገዋል። “እስራኤል ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ችላ ብላ ትታለች” የሚል ስሜትም ይሰማቸው ነበር። እሳቸውና ሌሎች ወጣቶች “ለኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች መብት የቆመ ኮሚቴ” ተብሎ የሚጠራ ድርጅት አቋቋሙ። በ1978 ዓ.ም. የእስራኤል መንግሥት አንድ ነገር በፍጥነት እንዲያደርግ ለመገፋፋት ሰላማዊ ሰልፍ አደረጉ። ከሰላማዊ ሰልፉ በኋላ ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ለመርዳት ፍላጎት ካሳዩ

ሁለት ሰዎች ጋር ተገናኙ። በዚህ ዓይነት መንገድ ከአሜሪካና ካናዳ ይሁዲዎች ጋር ግንኙነት በመፍጠር ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ወደ እስራኤል እንዲገቡ በሚደረገው ትግል ላይ ተሳታፊ እንዲሆኑ በማለት አስተባባሯቸው።

በ7.3.1978 ዓ.ም. ባሩኽና ንደኞቻቸው ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን መጀመሪያ ወደ ሱዳን ለማውጣት ቀጥሎም ወደ እስራኤል እንዲገቡ ለማድረግ ለመንግሥት ፕሮግራም አቀረቡ። በ1979 ባሩኽ ወደ ሱዳን በመሄድ በሱዳን ካምፖች ውስጥ የነበረውን ከባድ ችግር አዩ። የአሜሪካ ድርጅት በሰጠውም ገንዘብ ፈረደ አክሎምንና ሌሎቹን ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ረድተዋል። ከዚያም ወደ ካናዳ በመመለስ ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎች ወደ እስራኤል እንዲገቡ መታገላቸውን ቀጠሉ። ለጉዳዩም መሳካት ሲሉ የአሜሪካ ሴናተሮችንና የካናዳ ባለሥልጣኖችን አስተባብረዋል። በእነዚህ ዓመታት ሁሉ ባሩኽ ተገኘ ከካናዳና አሜሪካ ወደ እስራኤል ብዙ ጊዜ ተመላልሰዋል። ይህንን ሁሉ ያደረጉት ለአንድ ዓላማ ብቻ ብለው ነው። ኢትዮጵያውያን ይሁዲዎችን ለማዳን። አቶ ባሩኽ ተገኘ በዚህ የትግል ሂደታቸው ከፍተኛ መስዋዕት ነው የከፈሉት። ነገር ግን ባከናወኗቸው ነገሮች በጣም ደስተኛ ናቸው።

רגע ככלכלי

מה זה המדד הזה?

תחומי צריכה עיקריים: מזון, בריאות, תחבורה, דיוור, תקשורת, הלבשה והנע" לה, תרבות ובידור, פנאי וביילוי. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עורכת בכל שנה סקר על הוצאות משק הבית בישראל, כדי לדעת אם סל המדד מעורכן ומייצג עדיין את הרגלי הצריכה של המשפחות. השינוי במדד מייצג את השינוי, שהיה במחירי המוצרים שנ" כללו בסל המדד. המדד מפורסם בכל 15 לחודש.

שימושי מדד המחירים לצרכן מג" וונים. הם כוללים, בין השאר, הצמדה של תשלומים למדד, כגון הלוואה צמודה למדד, משכנתא צמודה למדד וכדו" מה. לדוגמא, אם לקחנו הלוואה צמודה למדד של 1,000 שקל בתחילת השנה, ומדד המחירים לצרכן עלה ב-2% במהלך השנה, פירושו הרבה שמחירי המוצרים התייקרו ב-2%.

כך גם ערך ההלוואה, שהיא צמודה למדד, התייקרה, והוא עומד על 1,000 שקל בתוספת 2% מהסכום המקורי, שהם 20 שקל. לכן, גובה ההלוואה יעמוד על 1,020 שקל.

מאת יאלוו סבהט
ידיעות נגד |

הדד המחירים לצרכן הוא מושג כלכלי שמטרתו להצביע על השינוי שה" תרחש במחירי המוצרים והשירותים ב"סל המדד". המדד מחושב באמצעות שיטות סטטיסטיות, והוא משתנה מזמן לזמן. כאמור, המדד מייצג את השתנות המחירים של מוצרי הצריכה והשירותים, הנצרכים על ידי קבוצת צרכנים. קבוצת הצרכנים כוללת מייצג מדגם של משפחות ישראליות בעלות הכנסה גבוהה והכנסה נמוכה, משפחות ותקנים ועולים, משפחות מרובות ילדים וללא ילדים, משפחות חד-הוריות וכדומה. בסל הצריכה, המשמש לחישוב "סל המדד", כלולים מצרכים ושירותים, שהמשפחות צורכות מרצונן ולפי יכו" לתן, בהתאם להרגלי צריכה בתקופה מוגדרת.

הרכב הסל נקבע על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, והוא כולל עשרה

הבהרות

- 1 הבהרה**
לצערנו, בגיליון הקודם התפרסמה תמונה שגויה. בתמונה שלפניכם מצוים מרים פרופ' קוריאדלי עם קייסי איילין ובנו יוסף מנשה.
- 2 הבהרה**
לצערנו, בכתיבה שלכם בגיליון מס' 60, על מועד "דון אדיס", לא ציינתם את התמיכה והמימון של המועצה המקומית בהחזקה ובהפעלה של המועצה. ראש המועצה חיים געש ותמר שבח מעמידים לרשות העמותה את מבנה המועדון, מממנים את אחזקתו, וכל זאת בסיוע הקרן לפיתוח קיסריה. עמותת "אדיס" זכתה במגן השרה לקליטת עלייה הרבה בזכות המלצת ראש המועצה.

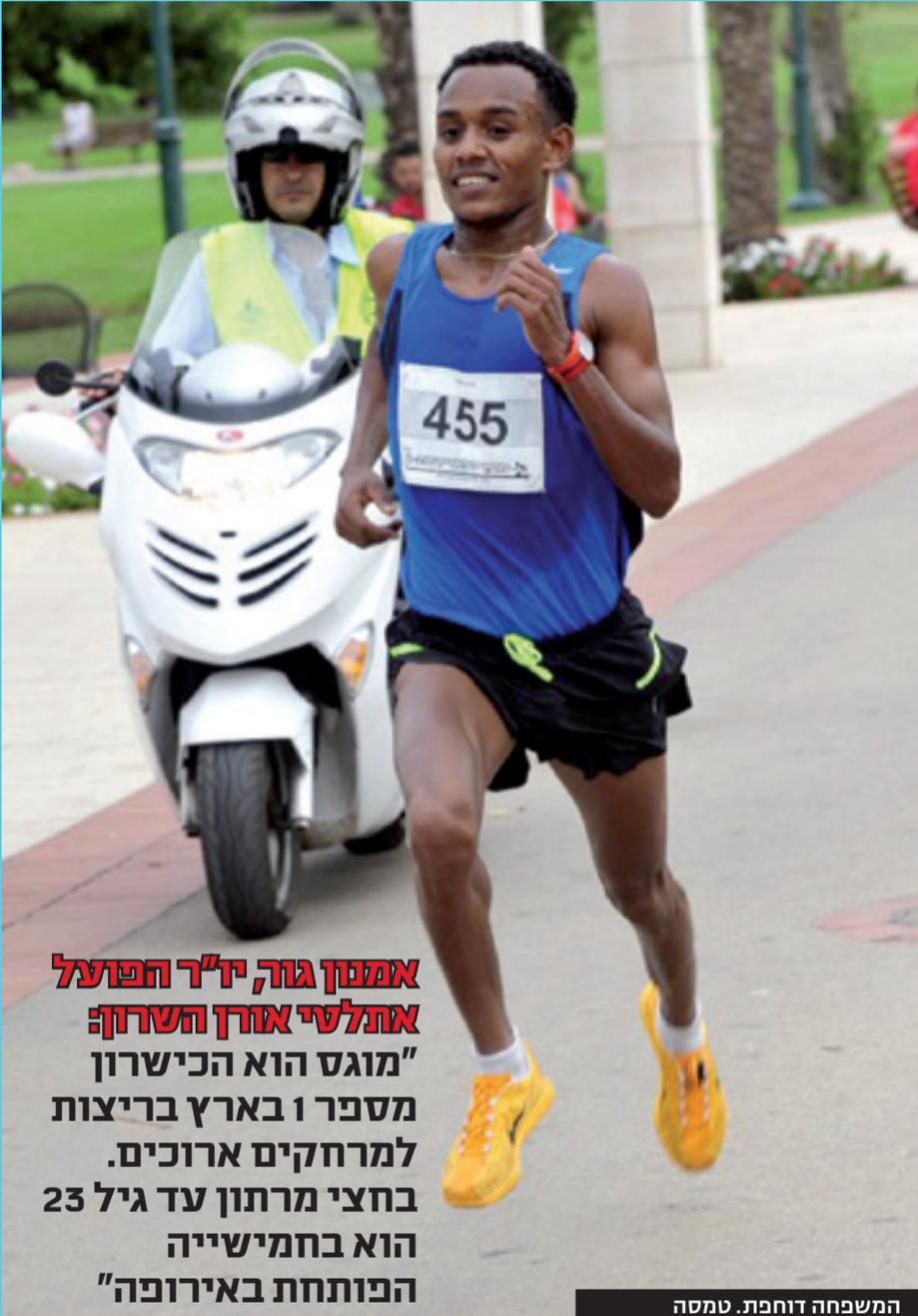

רון אבירן, משרד הקליטה

רץ כל הדרך ללונדון

"החלום שלי הוא להגיע להישגים ברמה עולמית", אומר מוגס טמסה, 23, אלוף ישראל

בריצת חצי מרתון <<< את ההזדמנות לעשות זאת הוא יקבל באולימפיאדה הבאה

אמנון גור, י"ר הפועל אתלטי אורן השרון: "מוגס הוא הכישרון מספר 1 בארץ בריצות למרחקים ארוכים. בחצי מרתון עד גיל 23 הוא בחמישייה הפותחת באירופה"

המשפחה דוחפת. טמסה

מאת מסגנאו אלון דמלה

ידיעות נגט

פעם הראשונה שבה הוא רץ חצי מרתון שבר מוגס טמסה את השיא הישראלי. הוא רץ את המרחק ב-1:03:20 שעות, מחק את השיא בן 13 השנים של אילין סטאין, וזכה באליפות ישראל.

זה קרה בתחרות שהתקיימה ב-10.12.2010.

מוגס טמסה, כמעט בן 23, מרעננה, עלה לארץ מאתיופיה ב-2008 עם משפחתו. היום הוא, ללא ספק, ההבטחה הגדולה ביותר של ישראל בריצות הארוכות. באליפות ישראל האחרונה הוא הפתיע רבים, אך בעיקר את עצמו: "זו הפעם הראשונה שאני מתחרה בחצי מרתון והצלחתי להפתיע גם את עצמי עם התוצאה הזו".

חלום ילדות

אמנון גור, י"ר קבוצת הפועל אתלטי אורן השרון, שבה מתאמן גם מוגס, מציין: "מוגס הוא הכישרון מספר 1 בארץ ברי"

צות למרחקים ארוכים. אין שני לו ביי כולת, שהיא בדרגה בינלאומית. בריצת 10 ק"מ ובחצי מרתון עד גיל 23, מוגס ממקם בחמישייה הפותחת באירופה. "יש לו מוטיבציה גבוהה להישגים, המתבטאת בתוצאות שבאות ברצף. רמת האימונים שלו מאוד איכותית וגבוהה. הוא משקיע הרבה באימון".

המאמן הלאומי של אתיופיה אמר, שאם הם היו יודעים שמוגס הוא כזה מוכשר, לא היו נותנים לו לעלות לישראל, כי יש לו עתיד גדול מאוד.

מוגס, איך הגעת להישג זה? "אני אוהב ספורט. עוד כשהייתי ילד קטן, באתיופיה, שמעתי על היילה גב-ריסילאסי ואהבתי את ריצתו. התחלתי להתחרות בבית הספר, בלי להתאמן. בכל תחרות הייתי מסיים במקום השני או השלישי.

"כשהגעתי לארץ, היתה לי תקווה גדולה להתאמן בצורה מקצועית. חבר שלי, גרמה, מתאמן בהפועל אתלטי אורן השרון. ביקשתי ממנו לברוק, אם יש אפשרות שאצטרף לאימונים. הוא בירר, ואמרו לו: 'תביא אותי'. הגעתי לקבוצה והתחלתי להתאמן. "מיד אחר כך, התחלתי להתחרות.

אולמות מלאים ב"הוגלאב"

בחודש החולף נהנו תושבי ירושלים ממגוון הופעות של בני הקהילה: הצגות, קונצרטים, מקהלה, מחול ומופעי בידור.

האולמות היו מלאים, רובם לא בכני הקהילה, דבר המצביע על סקרנות הולכת ומתרחבת כלפי התרבות והעשייה האמנותית של יוצאי אתיופיה.

"פסטיבל הולגאב ליצירה אתיופית ישראלית" נוסד ביוזמת מנהל בית הקונפדרציה, אפי בניה, ובני קהילה מתחום האמנות.

את הפסטיבל פתח מופע של מקהלת שבת - ילדים ובני נוער יוצאי אתיופיה - בהנהלתו של שלמה גרודניך. באולם נכחו שרת הקליטה, שביי רכה את היוצרים, ורמויות ציבוריות נוספות, בצד קהל חם ואוהב שהריע ממושכות למקהלה.

מופע הנעילה היה הצגת בכורה של "חולת אהבה", בביצוע תיאטרון הולגאב.

הכתיבה, הבימוי והתנועה נעשו על יד משה מלכא, במאי הבית. כל הברכות על היוזמה והביצוע. מי ייתן והפסטיבל יזכה להתקיים באופן קבוע בכל שנה.

מקום בסגל האולימפי

מי מעורר אותך?

"האחים שלי דוחפים אותי להצליח. גם קרובי משפחה אחרים תומכים בי מאוד. זה מאוד עוזר לי ומעורר אותי להתאמן ולהשקיע."

"תמיכה זה דבר מאוד חשוב להצלחה. המאמן שלי, זוהר זימרו, שכרגע נמצא באתיופיה, תומך בי ודוחף אותי להגיע להישגים. הקבוצה גם היא תומכת בי. אני מודה להם על הכל".

מוגס עומד להשתתף באולימפיאדת לונדון ב-2012. כבר עכשיו הוא נמצא בסגל האולימפי. בזכות זאת הוא מקבל את התנאים הנחוצים לו כדי להתאמן. הקבוצה תומכת בו בצידו, בתוספי תזונה, בגיבוי רפואי ובהוצאות שוטפות לספורטאים.

אם תרצו, מוגס הוא עוד דוגמה לכך, שאם משקיעים במשהו, מצליחים. ומוגס הוא רק בעל כישרון אדיר באתלטיקה, אלא גם בעל מוטיבציה גדולה ומשקיען גדול.

לא בכדי הוא השיג תוצאות פנטסטיות כאלה בזמן קצר. אין ספק, שהוא נועד לגדולות.

בפעם ראשונה, רצתי 10 ק"מ ב-32 דקות. אחרי שנה של אימון, ירדתי ל-29.37 דקות, ולקחתי מקום שני באליפות ישראל. שנה אחר כך ירדתי ל-28.51 דקות. השנה, בבלגיה, רצתי 5 ק"מ ב-14:01 דקות. יצאתי למחנה אימונים של חודש באתיופיה, והחודש השתתפתי בריצת חצי מרתון, שבה שברתי את השיא".

איך ההרגשה לשבור את השיא של סטאין, שהחזיק 13 שנה?

"זה דוחף אותי לעשות יותר ולהשיג תוצאות יותר טובות; לרצות להגיע לתחרויות עולמיות ולנצח. אני חושב, שאני מסוגל להשיג תוצאות ברמה עולמית".

מה גרם לך להתאהב בריצה?

"ראיתי בטלוויזיה את היילה וחבריו מנצחים תחרויות בעולם, וכשהם חוזרים לאתיופיה, מקבלים אותם בכבוד רב בנמל התעופה. זה ריגש אותי מאוד. התאהבתי בספורט ורציתי להיות כמוהם. אני אוהב את הריצה".

מה החלום שלך?

"להמשיך ולהתפתח בספורט, ולייצג את המדינה בכבוד באולימפיאדה. החלום שלי הוא להגיע להישגים ברמה עולמית, בעזרת השם".

קורס כתבים לתקשורת

ע"ש ויקי שירן

יפתח בפברואר 2011 לאקדמאים מבני הקהילה
לפרטים: אילנה שמאי 050-8592812
או 03-6594694

דרושים מתרגמים

לעבודת תרגום במסגרת ממשלתית
דרושים דוברי טיגרינית/אמהרית ועברית ברמה גבוהה
קורות חיים נא לשלוח לפקס 03-6242251
או במייל: michal@milim.co.il